

ПАРЛАМЕНТСЬКІ СЛУХАННЯ

"Розвиток туристичної індустрії як інструмент економічного розвитку та інвестиційної привабливості України"

Сесійний зал Верховної Ради України

06 квітня 2016 року, 15 година

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України

СИРОЇД О.І.

15:01:13

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні учасники парламентських слухань! Прошу займати свої місця для того, щоб ми могли розпочати нашу роботу.

Шановні учасники парламентських слухань, ще раз вітаю вас. Сьогодні ми зібралися для того, щоб обговорити "Розвиток туристичної індустрії як інструменту економічного розвитку та інвестиційної привабливості України". Рішення про проведення цих парламентських слухань було прийняте 2 лютого 2016 року. І сьогодні, власне, метою є обговорити це питання.

Я хочу передовсім звернути увагу, кілька слів перед тим, як будуть наші головні доповіді і далі, як будуть обговорення у цьому залі. Я хотіла би просто звернути увагу на те, що туризм ніколи для провідних держав не є галуззю, яка регулюється чи про яку дбають за залишковим принципом. І за даними, наприклад, Всесвітньої туристичної організації на туризм припадає близько 10 відсотків виробленого у світі валового продукту, це одна з ключових галузей, яка приносить доходи державі. І фактично кожен 15-е робоче місце є робочим місцем, яке належить до сфери туризму.

У більш ніж в 40 країнах світу туризм є головним джерелом надходжень до державного бюджету. Що ж має Україна і традиційно ми, я думаю, що ми почуємо багато від вас, але я думаю, що можна казати про те, що Україна, як і в багатьох інших сферах, має величезний потенціал і не має достатнього, належного, достойного регулювання, при чому на різних рівнях.

Можна казати про багато проблем, але я думаю, що те, що є очевидним, те, що бачать люди, ну неможна казати про розвиток туризму, коли нема інфраструктури, коли немає доріг, коли немає способів як добратися до того, щоби побачити ті, чи інші туристичні принади. Беззастережно, що ми не можемо говорити про розвиток туризму, якщо ми не маємо комунікації про нашу державу.

От ми вже впродовж, там, більш, ніж півтора... майже півтора року ми маємо Міністерство інформаційної політики, але, на жаль, як вдало висловилася одна із журналісток, це міністерство опікується більше управлінням "воїнів клавіатури", аніж тим, що дбає про те, як позиціонувати Україну у світі і як привабити туристичний потенціал.

Безумовно, не буде розвитку туризму і без захисту інвестицій: поки ми не зможемо захистити інвестицію, яку вкладає інвестор в будь-яку галузь, в тому числі і в галузь туризму, ми не будемо мати розвитку туризму. Але не все вирішує держава і дуже багато чого може бути вирішено на місцевому рівні. І це також питання, власне, до органів місцевого самоврядування. Від готелів до туристичних маршрутів – це точно те, що не зробить для нас держава, це те, про що повинна подбати кожна громада чи то великого міста, чи то невеличкого, але привабливого, туристично привабливого села.

Ще що є, напевно, і це є для нас такою драмою і особливо це відчують кияни – ми втрачаємо туристичну привабливість наших унікальних міст. Сьогодні, якщо подивитися, зокрема на місто Київ, то фактично малі архітектурні форми Києва вже повністю собою перекрили всю велику архітектуру міста. Вже немає, вже не видно за малими архітектурними формами великої архітектури. І тоді на що будуть приїжджати і дивитися туристи? Є багато інших аспектів, я переконана, про які ви будете сьогодні говорити і будуть говорити, і представники виконавчої влади, і будуть представники парламенту, і беззастережно будуть представники говорити всіх тих середовищ, які опікуються розвитком туристичної галузі.

Перед тим, як ми перейдемо до нашої з вами спільної роботи, я б хотіла запропонувати такі деякі регламентні речі для того, щоб нашу роботу організувати. Ми будемо мати кілька доповідей, це буде головна доповідь заступника міністра економічного розвитку і торгівлі, далі будуть співдоповіді від комітету профільного парламентського, буде дві співдоповіді, і ще буде виступ Президента Грузії, голови Одеської обласної державної адміністрації, які будуть до 15 хвилин, перша доповідь до 20 і три доповіді до 15.

Далі. Оскільки є дуже великий список охочих виступити, за порадою голови комітету, ми пропонуємо регламент до 3 хвилин для виступів з трибуни для того, щоб якомога більше людей змогли виступити. Для того, щоб ви могли висловити свої думки, це просто вже з досвіду роботи тут у залі, просто рекомендую вам головні ваші речі, головні ваші рекомендації намагатися висловити на початку вашого виступу, а не в кінці. За 30 секунд до завершення вашого виступу ви почуєте сигнал, це означає, що ваші 30 секунд для того, щоб завершити свою думку. Оскільки тут є запрошені іноземні гості і вони будуть також виступати, я хочу звернути увагу, що для вас буде доступна послуга синхронного перекладу, ви зможете дістати навушники в кишенці перед вами і послухати виступ у перекладі.

Якщо немає заперечень, то я запрошую до доповіді заступника міністра економічного розвитку і торгівлі України Клименко Юлію Леонідівну. Прошу, Юлія Леонідівна.

15:10:46

КЛИМЕНКО Ю.Л.

Шановні панове! Я рада всіх вас тут бачити – це дуже приємно. Я була на декількох парламентських слуханнях, але такої великої кількості учасників бачу вперше, чесно вам скажу. Дуже приємно, що галузь є зацікавлена в розвитку і те, що ви є активними учасниками.

Хотіла би розпочати свою промову з деякої статистики. Як вже сказала шановна пані віце-спікер, туризм – це дійсно, фактично одна з найбільших секторів економіки світової. Вона складає 10 відсотків ВВП за даними ЮНВТО і на долю міжнародного туризму припадає 6 відсотків загального обсягу світового експорту та близько 30 відсотків світового експорту послуг. Це дуже і дуже багато, це фактично одна з лідуєчих галузей секторів світової економіки, як я сказала до цього.

І, насправді, це один з небагатьох секторів, який має позитивну тенденцію зростання і вже до 2030 року кількість міжнародних туристичних відвідувань зросте з 582 мільйонів у 2014 році до 1,8 мільярдів туристів у 2030 році. Тобто ми маємо велику перспективну галузь, яка повинна бути в Україні, розвиватися швидкими темпами, щоб частину туризму цього світового потоку туристів ми змогли прийняти в Україні і забезпечити їм належний рівень послуг.

Україна має для цього всі абсолютно, я би сказала, параметри, якщо так можна сказати. Це і географічне місцерозташування, це і наявність величезної кількості культурних і природних заповідників. Це велика... не велика, а відносно велика, але розвинена інфраструктура туристична, з точки зору колективних засобів розміщення, які є на даний момент, складає 4 тисячі 500 засобів розміщення. Ми маємо з вами 2,5 тисячі ліцензованих туроператорів і маємо навіть шість природних курортних територій України, що мають унікальні природні лікувальні ресурси це: і Слов'янськ, і Хмільник, і Миргород, Бердянськ, Скадовська та Саки. І вже не кажучи про сім об'єктів культурної спадщини, які включені до списку ЮНЕСКО.

Тому, якби маючи таку, скажімо так, Богом дану інфраструктуру, природні і культурні можливості, ми повинні, безумовно, приділяти галузі туризму більш... найбільшу увагу, з точки зору державної політики і з точки зору реалізації цієї державної політики.

Що на даний момент відбулося? Якщо... ви знаєте, що Агентство з туризму було в стадії реорганізації протягом 2014-2015 року і Міністерство

економіки в 2015 році отримало у вересні, вже в кінці вересня, отримало фактично функції і повноваження з розвитку туризму. У жовтні був сформований відділ, який всередині Міністерства економіки, який відповідає за розвиток туризму.

На даний момент він уже перетворений в департамент і він має найбільш уже, скажімо так, більше потужності і ресурсу всередині свого департаменту, який може більш швидко і якісно розвивати, здійснювати розвиток і здійснювати політику розвитку туризму.

На жаль, ні в 2015 році, ні в 2016 році в державному бюджеті не було передбачено жодної копійки на розвиток ні туризму, ні інфраструктури туризму, ні здійснення тих повноважень, які надавалися агентству чи наданий момент надаються Міністерству економіки. Тобто фактично все, що було зроблено в Міністерстві економіки за 5 місяців це внутрішній ресурс, гроші донорів, і, скажімо так, людські... людська вигадливість. Тому що ні копійки державних грошей в 2015-2016 році на розвиток не було, як я вже сказала, отримано і витрачено.

Що було зроблено Міністерством економіки за ті 5 місяців, які воно могло здійснювати свої повноваження. Це перш за все представлення, скажемо так, низка маркетингових заходів, інформаційних заходів, які були можливі для нас у ці п'ять місяців. Це – національний стенд в рамках World Travel Market 2015, який відбувся в листопаді у місті Лондон у Великобританії; проведено прес-конференцію щодо можливості України для розвитку туризму в рамках ІВТМ; було презентовано промо-ролик про туристичну Україну "Experience Ukraine" у грудні 2015 року разом з Мінінформполітики і трансляцію проморолику на державному телеканалі іномовлення; взято участь у міжнародній виставці International Tourism Trade Fair 2016, яка відбулася у січні 2016 року у Мадриді, в Іспанії; підготовлено та розміщено на офіційному сайті Мінекономіки календар подій у сфері туризму на 2016 рік; забезпечено роботу національного стенду у виставці в Берліні у березні 2016 року і підготовлено угоди, проекти угод про співробітництво між Міністерством економіки та державним комітетом Туркменістану з туризму, між урядом Малайзії та України, між Кабінетом Міністрів та урядом Туніської Республіки та ще багато договорів є в проекті і будуть підготовлені і подані на затвердження нашого уряду.

Також була розроблена стратегія розвитку туризму і курортів на 2016-2020 рік. Основні компоненти цієї стратегії складаються з, перш за все, вектори, так би мовити, це безпека туристів, це нормативна та законодавча база сфери туризму та курортів, розвиток туристичної інфраструктури, розвиток людських ресурсів туристичної сфери та маркетингова політика, інформаційна політика просування туризму в Україні.

На даний момент ця стратегія передана на затвердження центральних органів влади, але, знову таки, ми отримуємо з різних, скажемо так, наших партнерів по уряду, що відповідають за фінанси, що ви можете реалізовувати вашу стратегію, але без бюджетного фінансування, що, як ви розумієте, ну,

скажемо так, ставить дещо... деякі компоненти цієї стратегії в абсолютно неможливий... напрямок розвитку, тому що неможливо здійснювати ні маркетингову, ні інформаційну політику промоції України без якихось державних коштів, хоча б мінімальних. Тому що ми пропонуємо все ж таки зробити? Ми будемо наполягати і виносити це на Кабінет Міністрів України про те, що все ж таки туризм – це одна з небагатьох галузей, яка швидко росте, яка буде швидко рости і є величезним сегментом малого, середнього бізнесу, оскільки туризм є, фактично розвиває не тільки... сектор туризму розвиває ще паралельно біля 50 дотичних галузей економіки. Це і є той середній і малий бізнес, про який ми всі говоримо, який повинен стати драйвером економіки і платником податків, і фактично, ну, скажімо так, стати компонентою росту економіки.

Що ми пропонуємо, які наші плани на 2016-2020 рік? Що ми можемо зробити? Що ми пропонуємо зробити? Перш за все, це все ж таки прийняти стратегію розвитку туризму та курортів, зробити детальний план на 2016-2020 рік, зробити детальний план реалізації цієї стратегії і в державі все ж таки на 2017 році переглянути свою позицію і Кабінету Міністрів, і виділити кошти, ну, скажімо, хоча б в рамках можливостей для того, щоб цю стратегію якось підтримати і розвивати. Тому що не може окремих ні оператор ринку, ні окреме міністерство здійснити прорив в галузі туристичній, якщо це не буде загальнодержавна політика і вона не буде підтримуватися на рівні, в тому числі, і бюджету.

Безумовно, переглянути, скажімо так, відношення розподілу туристичного збору, який іде зараз, на даний момент в місцеві бюджети. Це невеликий розмір, здається, біля 35 мільйонів, він складав 37 мільйонів у 2015 році. Але важливо, щоб він направлявся не на потреби якісь поточні, а на потреби інфраструктурні, на будівництво, скажімо так, потужності, будь то дороги, будь то там підтримка розвитку якихось територій, все, що може туризм плекати і вирости також на місцевому рівні.

Також до того ми пропонуємо обов'язково розробити та затвердити місцеві програми розвитку туризму та курортів. Для цього потрібно, щоб в кожному регіоні, в кожному виконавчому органі влади була людина, або відділ, або департамент, який відповідає за туризм. По нашим дослідженням ми виявили, що в деяких областях навіть немає людей, які відповідають за туризм. І це є не дуже добре, тому що ми як державний орган влади не можемо здійснювати свої повноваження доносити якісь, навіть ті можливості, що з'являються на державному рівні, національному рівні, на регіональні рівні, тому що обов'язково повинен бути або відділ, або департамент, який відповідає за це. Для цього ми розробили примірне типові положення для виконавчих органів влади, для місцевих органів влади, для того щоб вони обов'язково включали спеціалістів з туризму в тих регіонах, які давали їм повноваження, в тих регіонах, які зацікавлені в розвитку туризму.

Обов'язково нам потрібно з вами оновити Закон "Про туризм", гармонізувати цей закон з європейськими директивами, а також привести у відповідність ті старі стандарти, які були написані багато років назад. Зараз, починаючи здійснювати категоризацію готелів, ми бачимо абсолютно абсурдні речі, які є вимогами до них і на підставі яких може бути, там, не надана категорія. Воно вже все... світ пішов вперед, ми повинні оновити це і привести до європейських стандартів.

Крім того, ми повинні забезпечити створення національної мережі туристичних брендів. Україна повинна позиціонуватися як єдиний бренд. Це Україна і це туристичні бренди, які є, скажімо так, обличчям України. Тому що на даний момент, будучи на форумах, на бізнес-форумах в іноземних країнах з офіційними делегаціями, перше, що питають іноземні інвестори і іноземні урядовці: "У вас же йде війна". Розумієте, ми з вами не змогли інформаційною політикою, маркетинговою політикою доказати, що війна йде тільки на 5 відсотків території. Я всім їм кажу, що війна в Україні йде на 5 відсотках території, інша – 95 може спокійно розвиватися. І ми впевнені, що інвестори і скажемо, туристи в абсолютній безпеці, вони можуть приїжджати, ми нічим не відрізняємося від Ізраїлю чи іншої країни, яка має великий туристичний потік. Але це повинно бути донесено в, скажемо так, на більш широкий загал, тому що загальне сприйняття іноземного туриста – в Україні іде війна, туди не можна їхати.

Тому просування в 2016-му, 17-му і далі такої з концепції, єдиної концепції, що Україна туристично приваблива, як основного бренду і парасолькового, і під ним туристичні бренди дуже важливо, він повинен бути створений і спільними зусиллями повинен бути донесений до міжнародної спільноти. Тобто популяризувати Україну з її всіма можливими, скажімо, природними і культурними пам'ятками.

Для цього нам треба з вами буде не тільки інформаційно просуватися і ролики випускати для цього, нам треба бути представленими на національних і міжнародних виставково-ярмаркових заходах, на конференціях, на форумах і в кінці кінців проводити, можливо, навіть двосторонню роз'яснювальну роботу з урядами і з асоціаціями в інших країнах.

Нам, безумовно, треба зробити лібералізацію візового режиму для іноземних туристів. Існує маразматична ситуація, коли країни, які мають на багато вищий ВВП, ніж Україна, не можуть, туристи цих країн не можуть отримати візи в Україну або отримують їх по 3 тижні і за 180 доларів. Це абсурдна ситуація, ми повинні з вами виділити перелік країн, які можуть, для яких буде полегшений і лібералізований режим в'їзду. Для цього ми працюємо над постановою Кабінету Міністрів, номер 567, я думаю, що найближчим часом ми будемо виносити і на затвердження уряду, і ми повинні все ж таки, скажемо так, це один з пріоритетів, швидких пріоритетів на 2016 рік собі поставити.

Нам потрібно з вами забезпечити інфраструктурне та інформаційне облаштування об'єктів культурної спадщини, створити інтерактивну пошарову базу даних. На даний момент ми не знаємо, не маємо повної картини про всі дані, про всі туристичні та рекреаційні ресурси України, вони повинні бути відкриті, вони повинні бути в доступному вигляді через туристичні інтернет портали, такі як "Visit Ukraine", представлені в єдиному форматі для туристів, будь-який турист будь-якої країни світу з будь-якою мовою повинен зайти туди і отримати ту інформацію, яка йому потрібна.

Також ми повинні... У нас є велика проблема з статистичними даними. Ми фактично, як сліпі котенята, не можемо зробити аналітичні, скажім так, аналітичні якісь дослідження, оскільки статистична інформація достатньо бідна, вона не відповідає уже сучасності. Тому, безумовно, ми повинні розробити та впровадити більш ефективний збір та аналіз релевантної статистики в сфері туризму для того щоби робити правильні висновки, кількості туристів, що в'їхали, що виїхали, кількість операторів на ринку і всього іншого.

Також один із пріоритетів – це розробити та впровадити ефективну систему і модель управління сферою туризму. Це те, що я говорила, що кожен регіон, який зацікавлений в туризмі, повинен мати свій відділ, департамент, людину, яка закріплена за туризмом, а також чіткий план, концепцію, реалізацію на місцевому рівні. Повинні, мабуть, створити національну туристичну організацію така як є в більшості європейських країн і яка допомагає державі реалізовувати її повноваження, тому що державні ресурси замалі для того, щоб весь, скажім, регулювати весь сектор туристичної галузі. Ми повинні частину функцій спрямувати в сторону того, що частина функцій буде передана все ж таки на ринок і ринок повинен сам себе регулювати через саме регулівні організації, через національну туристичну організацію. Це питання дискусійне, але набирання додаткових повноважень і регулювання ринку державою повинно зменшуватися, тобто все що максимально можна передати в приватний сектор повинно бути передано, тому що інакше воно буде здійснюватися не ефективно.

Безумовно, у нас є питання з фахівцями на ринку туристичному. Треба удосконалити систему професійної підготовки фахівців у сфері туризму і також чітко контролювати і сертифікувати, тому що це наше обличчя, особливо для іноземних туристів. На даний момент всі, хто розмовляє англійською мовою вважають себе гідами, що неправильно, тому що все ж таки повинні бути якісні послуги і ми повинні бути впевнені, що і послуги надаються на світовому рівні. Отже, нам є що багато робити. Як мінімум 12 пунктів, які я тільки що перерахувала, я думаю, що після обговорення з'явиться набагато більше пунктів. Ми готові, але з урахуванням того, що все ж таки ресурс державний обмежений. Ми просимо вас долучатися в конструктивну дискусію, виробляти рекомендації.

Ми готові слухати, готові в межах того, що ми можемо зробити імплементувати. Так що я вам дуже дякую за увагу і сподіваюсь на плідну

співпрацю, і що рекомендації будуть конструктивні. Ми зможемо їх всі разом виконати. Дуже дякую вам. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, Юлія Леонідівна.

Запрошую до співдоповіді голову Комітету з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму Палатного Артура Леонідовича.

15:29:01

ПАЛАТНИЙ А.Л.

Дякую, шановний головуючий! Шановні присутні! Радий вітати всіх учасників парламентських слухань! Хочу наголосити на тому, що слухання, присвячені туризму, не проводились вже більше 15 років. Сьогодні ми з вами маємо відповісти на першочергове запитання, якою ми хочемо бачити Україну найближчим часом і, можливо, через 10 років саме в розрізі туристичної привабливої країни? І вже відповідно цього ставити цілі і завдання щодо прийняття і виконання програм розвитку туризму.

Історичний досвід переконливо засвідчує, що за належної уваги з боку уряду, політичної волі перших осіб держави туризм може стати вагомим чинником і навіть руші... руйнівною силою соціально-економічного розвитку суспільства. В таких країнах як Іспанія, Франція, Італія, Велика Британія, Туреччина, Греція на рівні керівників держав та урядів це зрозуміли набагато раніше, на жаль, за нас.

Наприкінці ХХ століття і Китай дійшов до цього висновку, надавши увагу і фінансові ресурси для розвитку туризму, оголосивши себе "китайським тигром". Ці та інші країни досягли вражаючих успіхів у розвитку туризму, що мало результатом підвищення добробуту всього суспільства.

Я не буду наголошувати, скільки людей задіяно в сфері надання туристичних послуг, лише хочу навести цифру для порівняння. Так, у 1950 році у світі міжнародних подорожей здійснило 25 мільйонів людей. У 2014 році ця цифра була десь біля мільярда. Я переконаний, що країна має величезний потенціал, має і всі передумови, щоб увійти до найрозвиненіших у туристичному відношенні країн світу.

Водночас низка проблем та перешкод гальмують розвиток туристичної галузі. Тим самим українська економіка недоотримує від туристичного бізнесу чимало фінансових надходжень. Сфера туризму і курортів сьогодні не виконує повністю своєї економічної, соціальної і гуманітарної функції, не сприяє наповненню бюджетів усіх рівнів, створенню нових робочих місць,

збільшенню питомої ваги сфери послуг у структурі внутрішнього валового продукту.

Крім того, необхідність розгляду на сьогоднішній день питання розвитку туристичної індустрії як інструменту економічного розвитку та інвестиційної привабливості України виконано зміною зовнішніх та внутрішніх умов для розвитку туризму в Україні протягом останніх років.

З початку 2013 року з'явилися додаткові ризики, пов'язані із зовнішнім впливом дій Російської Федерації стосовно Автономної Республіки Крим, міста Севастополя та східних регіонів України, так і внутрішніми чинниками, що породжені недосконалістю державного управління та майже повною відсутністю державної політики в цій сфері.

Перед нашою країною постав виклик: агресія сусідньої, що також впливає і на сферу туризму. Було окуповано територію з величезним туристичним та рекреаційним потенціалом – Автономну Республіку Крим. На частині території Донецької та Луганської областей відбувається нібито збройні конфлікти, а насправді – звичайна війна. Все це також є викликом розвитку туризму в Україні. Тепер виникло питання можливостей використання природних та культурних пам'яток окупованих регіонів у подальшому, використання міжнародних інструментів впливу, щоб їх зберегти. Ця ситуація дуже негативно вплинула на туристичний імідж країни та на одну із основних вимог туристів – безпеки перебування.

Відповідно перед державою стає завдання не лише відновити чи покращити свій туристичний імідж, а і забезпечити безпеку перебування та відпочинку туристів. Зараз у світовому інформаційному просторі майже відсутня об'єктивна та актуальна інформація про Україну, зокрема різноманітність її туристичних ресурсів, через брак якісних маркетингових заходів. А це в свою чергу шкодить туристичному іміджеві України. В результаті Україна стрімко втрачає свою популярність як туристична держава, оскільки в уяві потенційних туристів складається враження повномасштабної війни, а вся країна сприймається, на жаль, виключно як гаряча точка.

На мій погляд, одним із болючих питань є нестабільність інституту державного управління. З інтервалом майже кожні декілька років відбувається реформа центральних органів виконавчої влади в туристичній галузі. Ці урядові структури тільки встигають приймати та передавати справи. Такі постійні реформи на державному рівні призводять до невиконання міжнародних домовленостей, перегляду напрому розвитку застоїв у галузі, зміни кадрів та застарілої законодавчої бази. У місцевих державних адміністраціях, міських радах із забезпеченням реалізації не відповідній території державної політики у галузі туризму і курортів, розвитком туристичної та курортно-рекреаційної індустрії займаються різні структурні підрозділи, а бізнес взагалі втратив будь-які орієнтири.

Ще однією проблемою, як на мій погляд, є відсутність Державної цільової програми розвитку туризму та курортів, яка закінчила своє існування ще в 2010 році. Ця програма у першу чергу повинна стимулювати розвиток внутрішнього і зовнішнього туризму. Але, на жаль, навіть концепція Державної цільової програми розвитку туризму та курортів на період 2020-2022-го років була відмінена.

Наступна проблема – відсутність фінансування всієї галузі. Останні роки державою, а, на жаль, 2016 рік не став винятком, з держави не було виділено жодної копійки.

Наступний крок у вирішенні проблеми є забезпечення законодавчого нормативно-правового врегулювання діяльності сфери туризму та курортів. По-перше, давайте нарешті визначимось тут, які зміни нам необхідно разом напрацювати в туристичному законодавстві. По-друге, розробити стандарти і технічні регламенти яких не вистачає в галузі. По-третє, добитися використання надходжень від туристичного збору виключно на заходи із розвитку туризму і відповідної адміністративно-територіальної одиниці. В іншому випадку, туристичний збір втрачає будь-який економічний сенс.

Законопроект вже зареєстрований нашим комітетом у Верховній Раді України і, на жаль, вже півроку чекає вирішення бюджетного комітету. Я вважаю, що ми це подолаємо, цей бар'єр.

Наступне. В результаті дерегуляції підприємницької діяльності була скасована ліцензія на право здійснення турагентської діяльності, тобто на сьогоднішній день турагентська діяльність потрапила у "сіру зону". В Законі про туризм діяльність визначена, має певні критерії, а контроль за цією діяльністю повністю відсутній. Без повернення ліцензування на цей вид діяльності будь-які заходи з боку держави будуть втручанням у підприємницьку діяльність.

Далі. Створення сприятливих умов для залучення інвестицій та запровадження реальних механізмів стимулювання, будівництва, реконструкції готелів та інших об'єктів туристичної та курортної рекреаційної сфери. До речі, розвиток готельного бізнесу в Україні вважається експертами одним з найбільш перспективних з точки зору інвестицій, адже кількість готелів в Україні на душу населення вважається недостатньою. Інфраструктура готельного ринку України сьогодні не задовольняє попит на готельні послуги ні за кількістю, ні за якістю. Матеріально-технічна база великої частини готелів є фізично та морально застарілою і не відповідає міжнародним стандартам. Водночас постійно зростаючі туристичні потоки зумовлюють необхідність приділення більшої уваги з боку державних органів влади до питання підготовки готельного господарства.

Наступне. Необхідно вжити заходів щодо законодавчого забезпечення рівного доступу будь-яких авіаперевізників на український ринок. Ціни на авіаквитки з України, в Україну не йдуть ні в які порівняння, на жаль, з

іншими країнами. Хочу привернути вашу увагу до цієї однієї проблеми, в результаті дерегуляції, скасована видача місцевими державними адміністраціями дозволів на право здійснення туристичного супроводу. На мій погляд, відсутність впливу держави, а точніше місцевих органів, на цю діяльність можуть з порушенням порядку, ми можемо зіткнутися з порушенням порядку державної безпеки. На сьогоднішній день право на екскурсійну діяльність має хто завгодно, навіть іноземці ведуть екскурсії і розповідають про історію України, це жодним чином не регулюється, нам необхідно навести порядок у цій площині.

Потребують серйозного вдосконалення система підготовки кадрів та науково-практичних розробок з туризму та курортів, екскурсійної справи, підготовка екскурсоводів, гідів, перекладачів. Відсутність окремої галузі знань туризму створює негативну ситуацію у сфері туризму і готельного господарства. Бо, в недалекі часи, коли, на мою думку, вкрай бракуватиме висококласних кадрів для туристичної галузі в державі.

Практично не використовується для залучення туристів унікально історична культурна спадщина країни. Наші туристи витрачають шалені кошти, щоб провести декілька днів у замках Франції, Німеччині, Іспанії. У той же час, через відсутність достатнього фінансування, наші пам'ятки архітектури і культури занепадають. Ситуація, що склалася в державі на цей час, потребує об'єднання зусиль органів державної влади, органів місцевого самоврядування і, в першу чергу, громадськості.

Щоб розв'язати ці проблеми і забезпечити сталий розвиток галузі ми спільно з центральними органами виконавчої влади, регіонами, підприємствами галузі, громадськими організаціями повинні визначити спільні кроки з вирішення всіх цих проблем. Від скоординованих зусиль влади та громадськості залежатиме успішне функціонування туризму в нашій державі. Таким чином визнання таких кроків із розв'язання цих проблем і є головною метою наших сьогоднішніх парламентських слухань.

Сподіваюсь, що розмова у нас буде конструктивною і більшість пропозицій будуть дуже важливі, ми всі відобразимо їх в наших парламентських слуханнях. І думаю, що разом з вами, з громадськістю, разом з виконавчою владою, разом з місцевим самоврядуванням ми вирішимо цю дуже нагальну проблему.

Дякую вам за увагу. І слава Україні! *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую також до співдоповіді секретаря Комітету з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму голову підкомітету з питань розвитку туризму, курортів та рекреаційної діяльності Анну Романову. *(Оплески)*

15:41:45

РОМАНОВА А.А.

Я дуже дякую, вітати всіх гостей в цій залі парламенту! Дійсно, знаменна подія, бо півтора роки тому, коли я тільки стала народним депутатом, я тільки починала казати про розвиток туризму і на мене всі дивилися, як на навіжену, і казали: який туризм, в країні війна? Нічого, ми починали лапати цю скалу і постійно доводили, що туризм може привнести 10 мільярдів доларів в економіку нашої країни, створити десятки тисяч робочих місць. І нічого, зараз дійшли до того, що в цій залі Верховної Ради немає де яблуку впасти і на такому високому представництві обговорюється питання та перспективи розвитку туристичної галузі.

Я рада вітати всіх вас, які знайшли час і приїхали до Верховної Ради обговорити болючі для вас питання, а також дізнатися, що нове?

Що відбувається на загальнодержавному рівні?

Також мені дуже приємно, що ці парламентські слухання, які відбувалися у перший і останній раз 14 років тому, зараз приїхали представники потужного дипломатичного корпусу: Австралія, Албанія, Болгарія, Білорусь, Грузія, Індонезія, Італія (*оплески*), Молдова, Мальдівські острови, Німеччина, Палестина, Пакистан, Туреччина, Узбекистан. Ці оплески для вас. (*Оплески*) Ми вас вітаємо в гостинній Україні. (*Оплески*)

Коли ми тільки вийшли з ініціативою провести такі парламентські слухання, то сказали, що ми навряд чи назбираємо зал людей, бо 14 років тому, як кажуть старожили, сюди прийшло не багато людей обговорити проблеми туризму і довелося заганяти в залу студентів. Зараз нікого не доводилось заганяти в залу, зараз зареєструвалося на участь в цих слуханнях більше 800 людей, як бачите, повна зала, є люди на ложах. І також було більше 50 заявлених спікерів, і навіть ми обмежили регламент. І зрозуміло, що, я перепрошую, всіх людей, які не встигнуть виступити, але ваші тези для виступу обов'язково ввійдуть в рекомендації після тих парламентських слухань, які будуть голосуватися депутатами в цій залі. І це теж крок вперед, те, що нарешті депутати Верховної Ради будуть голосувати за реальні кроки в розвитку туристичної індустрії.

Я ще раз наголошую, тут же було багато сказано, що в Україні великий туристичний потенціал. Але, на жаль, ми не вміємо його правильно використовувати. За даними НБУ, лише за минулий рік іноземні візитери за безготівковими розрахунками витратили в Україні близько 1 мільярду доларів США. Раніше витрачали більше, але раніше витрачали десь по 5 мільярдів. Але дивно що? Що українці, які виїжджали подорожувати за кордон, витратили за минулий рік вчетверо більше валюти. Що це свідчить? Що наші українці, вони розвивали економіку інших країн, тому що ми не

скористалися можливістю своїх же українців надати їм якісний туристичний продукт всередині держави Україна.

Ні в кого в цій залі не викликає сумніву, що в Україні значний туристичний потенціал, проте кількість туристів, починаючи з 2014 року, іноземних туристів, скоротилася вдвічі: з 25 мільйонів українців зараз ми два роки поспіль приймаємо в нашій країні щороку десь біля 13 мільйонів людей. Основна причина – страх війни та непоінформованість іноземців про те, що війна точиться не по всій території України, як вони це сприймають, а військовий конфлікт займає лише менш, ніж 6 відсотків території України, а ризик терактів у столиці України навіть менше, ніж у будь-якій європейській столиці світу.

На жаль, на промоцію туристичного потенціалу України в світі та реалізацію заходів, пов'язаних із розвитком туризму, держава не виділяє ні копійки. І я ще раз наголошую, на жаль, не зважаючи на те, що багато міністерств представлено на цьому заході, його проігнорувало Міністерство фінансів України, те міністерство, якраз яке заблокувало цього року виділення коштів для промоції України в світі. І нашим... рекомендацію цих парламентських слухань буде передбачено у бюджетів 2017 року коштів на промоцію туристичного потенціалу України в світі і на участь стенду України у найбільших авторитетних світових туристичних виставках. Годі вже, коли Україна на таких потужних виставках, як ІТВ в Берліні виставляється силами меценатів, спонсорів, місцевих адміністрацій. Смішно! З нас сміються такі країни, як Гондурас та інші, в яких у державному бюджеті фінансується участь країни на міжнародній арені.

Але невже російське військове вторгнення не дало Україні капіталізувати свій туристичний потенціал? Недосконала інфраструктура, монополія на ринку авіаперевезень, довгі бюрократичні процедури отримання української візи, нерозуміння значення розвитку індустрії гостинності для економіки з боку деяких представників влади та відсутність якісної промоції України на міжнародному рівні створюють бар'єри для розвитку галузі.

Чи знаєте ви, що українська віза втричі дорожча, ніж шенгенська? А отримати її навіть важче. *(Оплески)* Треба пройти купу бюрократичних процедур та чекати 15 робочих днів. Тут присутні посли Молдови та Білорусії. Ми дуже вдячні цим країнам за те, що найчисельніші туристи в Україну за минулий рік стали саме молдовани та білоруси. *(Оплески)* Але кількість туристів з країн ЄС, США, Канади, із заможних країн Сходу залишається набагато меншою, ніж, наприклад, кількість візитерів з країни-агресора, з Росії. Для порівняння, хоч кількість туристів з Росії за останні роки і значно знизилася, але все одно, за минулий рік в 100 разів перевищила кількість туристів з Китаю. Відповідь проста: росіянам – безвізовий в'їзд до України, а китайцям треба об'їхати всю країну, подати купу довідок, заплатити 135 доларів та чекати понад 2 тижні заради української візи і це при тому при всьому, що весь світ зараз змагається за китайських інвесторів

та китайських туристів. За цієї самої причини минулого року із заможної країни Катар, яка входить у трійку країн світу за рівнем ВВП на душу населення та випереджає Україну в 40 разів за рівнем економічного розвитку, до України в'їхало лише 155 громадян. І це майже в 10 тисяч разів менше, ніж кількість візитерів з Російської Федерації.

На мої постійні звернення щодо спрощення, не тільки мої, ентузіастів щодо спрощення візового режиму з заможними країнами відповідають деякі чиновники: "Ми боїмося, що до України хлине хвиля мігрантів". В мене питання: звідки? З Катару, з Об'єднаних Арабських Еміратів, з Австралії, чи з Нової Зеландії? *(Оплески)*

Сьогодні відбувається референдум в Нідерландах, де пересічні голландці голосують за Асоціацію України з ЄС. На жаль, голландці мають викривлене уявлення про Україну, і це не дивно. Звідки їм черпати інформацію про нашу країну?

Якщо взяти кількість туристів з Голландії, які за минулий рік відвідали Україну, то їх кількість теж незначна, і у 43 рази менше, ніж візитерів з Російської Федерації. І мова зараз не про те, щоб не пускати туристів з Росії. Я кажу про те, що як на державному рівні, так і на місцевому, треба, необхідно переорієнтувати цільові туристичні потоки.

Рекомендацією цих парламентських слухань до МЗС буде простити візовий режим з рядом заможних країн світу – там, де ВВП на душу населення значно вище, ніж в Україні, а також збільшити термін перебування громадян цих країн в Україні з 90 днів до 180 днів на рік. Це відкриє можливості для ведення бізнесу, навчання, лікування, тренування збірних команд заможних країн світу на наших спорудах від Євро-2012, які не використовуються, таких країн, як Катар, Саудівська Аравія, Об'єднані Арабські Емірати, Кувейт, Оман, саме в Україні.

Великою перепорою для розвитку індустрії гостинності є транспортна система країни, включаючи дороги, авіап перевезення та залізничне сполучення. Чи знаєте ви, що потяг "Чернівці – Одеса" йде 18 годин через Молдову, що "Укрзалізниця" не запускає доволі популярні напрямки, такі як "Львів – Кам'янець-Подільський" або "Чернігів – Херсон", посилаючись на нерентабельність цих напрямків? А при цьому білоруська залізниця минулого літа запускає поїзд "Барановичі – Херсон", який йде через Чернігів, і він переповнений щодня. Отже, білорусам рентабельно? І таких прикладів безліч.

Рекомендацією цих парламентських слухань стане розроблення та впровадження нової логістики залізничних напрямків, які сприятимуть розвитку внутрішнього туризму.

Чи потрібен розвиток туризму під час воєнного конфлікту?

Є чимало скептиків, які вважають, що військові дії не час для розвитку туризму. З цим не можна погодитись. Ми можемо взяти приклад Грузії, ось буде виступати Президент, Ізраїлю, Туреччини або Кіпру, де держава завжди активно сприяла розвитку туризму, незважаючи на наявність певної нестабільності. Девальвація національної валюти перетворила Україну на економічно привабливе місце для іноземних туристів, адже підвищення цін на туристичні послуги відбулося незначне і за 100 доларів і за 100 євро зараз можна купити вдвічі, а іноді втричі товарів і послуг, ніж 2 роки тому. Нове дослідження проведене у Великобританії підтверджує, що Київ тепер найдоступніша столиця Європи та випереджає традиційно дешеві міста конкуренти як Бухарест, Будапешт та Софія.

Анексія Криму, ріст курсу долару, підняття патріотичних настроїв призвели до великого росту внутрішнього туризму того року. Вперше за багато років українці почали подорожувати рідною країною. Для багатьох українських міст, регіонів, парків та інших туристичних дестинацій, зараз з'явився шанс щодо створення власного унікального туристичного продукту та економічного розвитку завдяки туристичній активності. Окрім традиційного історико-пізнавального, пляжного, гірськолижного. Фестивального туризму, Україна має великі невикористані можливості в медичному, сільському, гастрономічному, промисловому, спортивному, так званому сентиментальному туризмі, а також у розвитку МІСЕ-індустрії.

Україна має десятки чудових замків та національних парків у дуже хорошому стані, але вони ледь використовуються, для іноземних туристів там не створено навіть можливості безготівкового розрахунку, а в більшості випадків в містах туристичних атракцій відсутні місця розміщення та харчування, а пропозиції щодо проведення в замках різноманітних заходів, фестивалів, весіль, конференцій, презентацій, викликають острах, хоча це є загальноприйнята європейська практика. Побоювання, що приведе, що проведення таких заходів призведе до руйнування історичних пам'яток, переважають над усвідомленням того, що зароблені на цьому кошти якраз таки дозволять зберігати пам'ятки в належному стані.

Тут присутні багато представників місцевого самоврядування, місцевої влади, вся Україна представлена, кожна область, на рівні, навіть, Краматорська і Слов'янська.

Мої рекомендації для представників місцевого самоврядування.

Перше. Передбачити або ж зберегти в обласній, районній, міській раді окремий структурний підрозділ з питань туризму та промоції. Основне завдання цієї структури буде розробка та реалізація ефективної стратегії розвитку туризму та промоції вашого регіону або міста. Бо для розвитку туризму необхідно три речі взаємопов'язані: політична воля, розвиток туристичної інфраструктури та промоція ваших унікальних властивостей регіону.

Друге. Затвердити або продовжити програми розвитку туризму та промоції вашої дестинації на найближчі роки. Закласти достатньо коштів в бюджети на реалізацію цих програм. Я знаю багато випадків, коли затверджуються якісь програми, але вони не діють, тому що для того, щоб щось отримати треба спочатку інвестувати. За підрахунками експертів для того, щоб 300 тисячне місто яке лише розпочинає туристичний шлях стало приймати бодай 100 тисяч туристів на рік треба інвестувати в промоцію та програми просування туристичного бренду не менше 1 мільйону гривень. Але треба ефективно витрати ці кошти. Треба визначити свої цільові аудиторії та як правильно промотувати свою громаду, свій край. Виготовлення та здійснення промоції своєї...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 10 секунд, Анна .

РОМАНОВА А.А. Раджу доручити перевіреному професіоналам, наприклад, туристичним асоціаціям. Ну, і звичайно держава та місцева влада, якщо хоче розвивати туристичну індустрію, має створити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. 10 секунд. Прошу. Щоб ми встигли.

РОМАНОВА А.А. ...інвесторів, які хочуть вкладати гроші в інфраструктуру. Щоб не відбулося так як в "Затоці" з естонським інвестором.

Це дуже коротко. Наш Комітет з питань сім'ї, молоді...*(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до співповіді Президента Грузії, голову Одеської обласної державної адміністрації Міхеїла Саакашвілі. *(Оплески)*

15:58:02

СААКАШВІЛІ М.

Вітаю вас всіх! Це для мене такий перший досвід виступу на парламентських слуханнях в Раді. Я ніколи ще не був на цій трибуні. І дякую, що мене запросили. Але, но эта тема туризма, она для меня очень

знакома и она очень важная. Потому что для узнаваемости страны она имеет решающее значение.

Как-то на Национальной раде реформ тут у нас был спор. И я сказал как пополнить бюджет Украины. Я сказал, почему бы его не пополнить туризмом? И меня половина зала обсмеяла, один из руководителей страны мне сказал: "А ты, что, думаешь, что у нас есть потенциал туризма?" И причем он не шутил, он действительно так думал, что у нас в Украине нет потенциала для туризма.

На самом деле для победы нашей общей команды, Украины, туризм имеет ключевое значение. Вы прекрасно знаете, как позиционировали во время Евро-2012 Украину люди типа, тогдашнее правительство. "Запомните букву "U", буква U – это есть Украина". И тут не надо, всю Украину никто не запомнит, но U запомнится. U – это это, U – то, U – то. И так далее.

Потому Украину узнали, как страну – жертву агрессии. Те сбивают самолеты. Сейчас мы Украину в Нидерландах, последние дни, поэтому мы далеко не ушли. Мы подаем, что мы выглядим, как вы, у нас тоже есть маленькие дети, у которых голубые глаза и светлые волосы. Поэтому за это нужно голосовать.

Но этого недостаточно. Это неправильно. Это не позиционирует страну так, как нужно. Страну надо позиционировать. Грузия, когда мы начинали, была... имела... вообще никто про нее не знал. Те, кто про нее знал, они имели ужасающую репутацию. У нас было 100 тысяч визитеров или там 200 тысяч, я еще не помню, ну, мизерное количество. Это в основном были грузины, которые тогда ездили по стране. Я хочу, чтобы график показали, как рос туризм. У вас есть график? Где на экран. Значит, у нас была, мы начинали где-то с 200 тысяч и к концу моего президентства, это не до конца точная цифра, к концу моего президентства, к концу 2013 года, было 5 миллионов 400 – 5 миллионов 600. И вот, видите, график как рос. И как он рос.

Он рос, потому что мы стали сами для себя открывать свою страну. Маленькая страна, в десять раз меньше, чем Украина. Я начал ездить и открывать много новых мест. Я открыл, например, они существовали, но я открыл для страны, я открыл горные пещеры. Как я их открыл? Например, я хочу показать заседание, как мы проводили заседание правительства. Есть эта фотография? Заседание правительства, где мы сидим там в пещере.

Вот, заседание грузинского правительства. *(Оплески)*

Его никто не знал, все узнали. Потому что были острые вопросы, прямое репортаж из пещеры, сталактиты, сталагмиты, следы динозавров, там много динозавров полегло, из их костей сделаны тоже стены. И это стало мировым брендом после этого, через некоторое время.

Или второй... или мы, когда строили, вообще, когда мы начали развивать, покажите следующее заседание правительства. На крыше гостиницы "Батуми" первую гостиницу, которую мы строили, прямой репортаж. И мы это сделали тоже на крыше гостинице. Или там, в молодежном лагере. Есть у вас третья фотография? Третья фотография это должна быть, когда я в шортах и остальные тоже в шортах.

Вы можете представить правительство Украины в шортах на пляже, проводящих заседание? А напрасно. Напрасно, потому что у нас в Татарбунарах 50 километров самого лучшего оставшегося пляжа в Европе. И все, во-первых, никто в этом треугольнике Печерска про него не знает, всем на это плевать. И там эти пляжи отданы местным сельсоветам, где просто обычные... это не сельсоветы, это ворсоветы, где сидят, просто вор на воре сидит и вором погоняет. Единственная причина, почему не растащили это пока что на свои дачи и на дачи судей и депутатов, то, что туда нет дорог. Это спасает эти пляжи.

И реальность такова, что когда мы говорим, и я очень благодарен Ане, потому что она сделала чудо, что и с помощью Артура и других, что реально эта тема поднялась. Украина имеет сногшибательнейший потенциал туризма. Чем больше я езжу, а я сейчас очень много езжу, я вижу, какой потенциал.

Город Черновцы. Покажите, ну все знают. Город Черновцы – один из самых интересных городов в мире, без всякого преувеличения. *(Оплески)* И я вам скажу, этот город, туда невозможно добраться по дороге, там нет аэропорта. Как говорят... не функционирует, аэропорт не функционирует. И значит дорогие какие – мы все знаем. Значит и реальная ситуация такая. Выделить деньги на центр города, обшарпанный, то есть деньги тоже украдены. И туда должно приезжать, как минимум, по моим подсчетам, 2, 3, 4 миллиона европейцев в год. Где эти люди? Их нет.

Грузия, еще раз говорю, была воюющей страной все это время, все время были провокации, ужас. У нас бунт туризма начался после российского вторжения в 2008 году, реально тогда начался бунт туризма. И почему? Мы приняли философское решение: или мы жалуемся всему миру, что нас оккупировали, нас угнетают, нас стреляют, или мы вообще замалчиваем эти факты и только говорим о позитивной стороне Грузии. *(Оплески)* И это философский... или мы ориентируемся на будущее, или мы думаем, как быть, выглядеть очень жалкой жертвой агрессии. А этих жертв столько в мире, они всем надоели. В маленькой Грузии, даже большая Украина от нее устают, если что-то позитивное другое не предложить. Поэтому, когда у нас есть Львов, когда у нас есть Черновцы, когда у нас есть Одесса, когда у нас есть... Да просто надо мыслить комплексно, есть Киев и есть рядом с Киевом родной город Анны – Чернигов, есть Полтава, это такой комплекс. Потому что из Киева можно тур сделать в Полтаву, Чернигов, но для этого нужно взять центр Полтавы, он, кстати, неплохо сохранился, но гораздо лучше можно сделать.

Я вам скажу, в Грузии мы выдумывали центры старых городов, их не было. Мы взяли маленькое спящее горное поселение Сигнахи, и я сказал: давай вообще построим новый город на этих холмах, но он выглядит как город XVI века, все забыли, что он там не стоит с XVI века, назовем его "городом любви" (*оплески*), что там можно жениться круглые сутки. И повалили люди и им пофиг, им хотелось верить, что он с XVI века там стоит и всегда там женили 24 часа в сутки.

И это надо, а здесь это есть. Мне правильно сказал один мой украинский друг, когда мы развивали... вот это Сигнахи, вот кстати, вот эти красные крыши, ничего этого не было вообще. Там были ужасный захудалый советский совхоз, люди, которые сбегали, стоимость квартир возросла, и домов, возросла ровно в 100 раз. Ровно в 100 раз в результате развития. Что приносит туризм – к тому... к слову. И тот же самое – Сигнахи.

Покажите потом Батуми, пожалуйста. Ну вот – Батуми. На самом деле Батуми был практически "пгт" перед развитием: захудалый маленький городишко, в советское время никто его не развивал. И как мы сделали? Мы сделали все очень просто: мы поверили, что там есть перспектива и мы сделали public, то есть мы говорили бизнесу: вот мы проводим дороги, мы меняем канализацию полностью, мы все делаем, мы даем вам бесплатно землю – бесплатно. Хотите строить шести или пятизвездочную гостиницу? Бесплатно и еще деньги мы доплатим. Хотите там строить маленькую – просто бесплатно. Хотите забрать это место? Заплатите этому жителю, откройте ресторан и на втором, на третьем этаже постройте ему дом и пусть он живет на втором, или на третьем этаже большого дома, а он жил там, в бараках на болоте.

Надо иметь государственную политику. А что такое государственная политика? Это когда ты сам веришь в свою страну, сам любишь ее. Почему, когда мы сами излучали, что мы страну любим. Где украинская элита отдыхает? Она отдыхает, допустим, в "Затоке", которая в ужасном состоянии? Конечно, практически нет, если сказать. Те, которые серьезные, они там не отдыхают, давайте скажем честно. Они выдумывают разные способы, чтобы отдохнуть где-нибудь в ужасном, скучном, мерзком Монако, правда... (*Оплески*) И это так потому что, что там, в Монако делать, кроме того, что смотреть на одни и те же приевшиеся рожи, правда.

И я хорошо помню, когда я привез принца Альберта в Батуми, и я с ним по многим местам в Грузии поездил. Он просто сел в 9 вечера на главной площади Пьяцца, которую я придумал за 3 года до этого, с нуля построил, как будто она тоже стояла там с XV века. И он там сидел до 6 утра, и попивал вино, и никуда не хотел уходить. И намного интереснее Батуми, чем Монако, и я его понимаю.

И мы построили все такое, что нам неинтересно было никуда ездить. И оттуда... и когда мы сами поверили, что в стране есть перспектива – так надо это делать.

Надо делать. Я чтобы сделал сейчас? Я бы, во-первых, объявил туристические зоны, например, центр Одессы. Центр Одессы – это мировое наследие, он попал в руки абсолютных бандерлогов. Мэр Одессы выбирается постоянно с одного участка в Одессе – это Котовск, где специфическое электоральное поле, они его выбирают, и они методично разрушают центр Одессы. Покажите дом Руссова, например, разрушенный. Ну, это мировое сокровище, это не может быть в руках какого-нибудь местного тарпана, какого-нибудь жулика-девелопера или какого-нибудь бандерлога из местного горсовета. Они этим распоряжаются всем.

Надо объявить туристические зоны, изъять у них это имущество, однозначно, но для этого нужно иметь правительство... которое захочет это делать, изъять пляжи у сельсоветов, там им нечего делать... изъять и это и Каменец-Подольский. Каменец-Подольский – мировое сокровище, 80 километров от Черновцов, это один комплекс. Изъять центр Черновцов, изъять Каменец-Подольский, изъять Белгород-Днестровскую крепость, которую передали местным бандитским властям. Ну, что они могут сделать? Покажите Рабац в Грузии, крепость, Рабац покажите. Вот этого ничего не было, там были руины. Мы эту крепость выдумали, за шесть месяцев построили, это большой туристический центр сейчас. А в Украине есть. Когда я строил эту крепость, я взял фотографию Белгород-Днестровской и копировал многие вещи. Здесь это... настоящий, каждый камень настоящий.

Многие вещи в мире выдуманы. Дубровник, например, мы, кто был, на самом деле он есть, вроде всегда был, на самом деле Тито его заново придумал. И так надо делать.

Поэтому надо это имущество забрать, создать центральный орган и надо развивать, надо вывезти на одесские пляжи дороги, 50 километров пляжа, нет больше в Европе оставшихся пляжей. С таким сухим климатом летним, что нигде больше в Европе такого климата морского нет в течение 4-5 месяцев в году. Провести туда дороги, окруженные виноградниками, привезти туда инвесторов и развивать игорный бизнес.

Например, есть Остров Змеиный, все время боимся мы, отнимут или не отнимут, высадутся или не высадутся. Остров Змеиный надо просто сделать большим игральным центром, построить гостиницу на 600 номеров (*оплески*) и сделать мировой бренд, все будут знать, что вот в Черном море есть абсолютное чудо, окруженное прекрасными пляжами и всякими... Запросто! Но для этого надо иметь политическую волю здесь. И просто тогда если начать развивать комплекс треугольник Киев–Полтава–Чернигов–Одесса и все эти пляжи. Черновцы, Каменск-Подольский. Ну, Львов – естественно со всеми делами. Закарпатье, я был в Закарпатье, вы знаете, что в Закарпатье не было ни одного украинского министра последние несколько лет. И там есть, например, горный комплекс, сейчас я был, горный комплекс, который намного красивее выглядит, мне стыдно об этом... плохо об этом плохо говорить, чем Боржоми все знают, а этого никто не знает.

И реальность такова, что у Ужгородского аэропорта забрали лицензию, я долго об этом общался с Киевом, никто в правительстве этим не интересовался. То есть люди запираются вот в этом треугольнике, извините, это здания: Банковая – Грушевского – Кабмин, – и за этим уже человек сюда попадает больше для него, они перестают, многие из них исчезают для остальной Украины как в Бермудском треугольнике, а Украина исчезает для них... *(Оплески)*

И, чтобы развиваться, надо просто иметь сильную волю и видение. Надо верить, что это возможно, а Украине это 100 процентов возможно. Надо любить свою страну, потому что без любви такие вещи не делаются, надо самому хотеть, хотеть отдохнуть где-то под Каролино-Бугазом, а не там в этом, в очередную поездку на яхте вырваться и смотреть, чтобы тебя не фотографировал какой-нибудь сайт украинский.

Надо хотеть сюда поехать, надо любить, ощущать свою землю и тогда никто ее у нас не заберет. Потому что когда ты сам любишь, и когда ты вот это все... тогда все получается иначе. Знаете, просто у нас есть зона оккупации, здесь сейчас где-то фотография... Но там два километра потрясающий пляж. И мы этот пляж развивали каждый квадратный метр... гостиницы, инвестиции, все... Военная зона. Каждый второй этаж гостиницы видны российские танки, которые стоят. Нас ничего не защищает, там нет миротворцев, они в любой момент могут перейти, вот философия наша, мы все-равно расстроили, на пустом месте, никто не верил. А сейчас кто вкладывает деньги? Индусы и украинцы, русские, китайцы все вкладывают, все поверили в вашу сумасшедшую..... со второго этажа смотришь, и мы туда не смотрим, танки. И это есть концепция.

И знаете, насколько дорога нам эта земля, что каждый раз мы у россиян отвоевывали по 20 метров, 30 метров, наш пост передвигался... еще 20 метров пляжа, 30 метров, а там дальше они оккупируют 200 километров в Абхазии.

А в Украине гораздо больше территория, гораздо больше будущего. И здесь та проблема, что нет правительства. Вообще нет правительства, не то, что... *(Оплески)* Есть все, кроме мозгов у правительства

Поэтому у нас, надеюсь, когда-нибудь, ни следующее правительство, извиняюсь, если проголосуют в этом зале, это не будет...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, 30 секунд, завершуйте.

16:13:17

СААКАШВІЛІ М. ... будет после этого уже, надеюсь, нормальное правительство Украины, которое поверит в страну, которое будет ее любить, и которое будет строить и развиваться.

Щиро дякую. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую і вам пане Президенте.

Запрошую до виступу Андрія Вітренка, заступника міністра культури України. Підготуватися Миколі Томенку.

І дуже буду просити всіх дотримуватися регламенту, в зв'язку з тим, що дуже є великий список бажаючих, охочих виступити. Дякую.

16:13:59

ВІТРЕНКО А.М.

Дякую.

Шановна пані Голово! Шановні учасники парламентських слухань! Аналізуючи динаміку туристичної індустрії, хочу, в першу чергу акцентувати увагу на потенціалі культурного туризму як найбільш популярного і найбільш масового виду туризму. У цій сфері Україна має, безумовно, потужний потенціал, як-то: глибинні народні традиції, давню історію, унікальну історико-культурну і природну заповідну спадщину.

На території нашої держави загалом нараховується близько 130 тисяч пам'яток культурної спадщини, найбільш визначні їх комплекси об'єднані в 63 історико-культурні заповідники, 18 яких з них національного значення: Київський Софіївський собор, Києво-Печерська лавра, ансамбль історичного Києва Резиденція Митрополитів Буковини все це включено у список об'єктів світової спадщини ЮНЕСКО.

Численні висновки форуму міжнародні фестивалі та конкурси, мистецькі заходи, які проводяться в Україні мають значний потенціал залучення іноземних туристів. Українська культура користується попитом у світі і в Європі, зокрема. Підвищення інтересу до України в галузі культури стало підписання угоди між урядом України і Європейською комісією, програми про участь України у програмі "Креативна Європа", одній з найбільших програм Європейського Союзу у сфері культури і креативних індустрій із загальним обсягом фінансування півтора мільярди євро. Ця програма вже набрала чинності, і ми рухаємося в її реалізації. Участь українських культурних креативних діячів у програмі є, по-перше, важливим інструментом європейської інтеграції української культури, по-

друге, що важливо, сприятиме підвищенню обізнаності європейських партнерів з культурним, відповідно, і туристичним потенціалом України.

З метою формування позитивного іміджу і забезпечення культурної присутності України у світі розробили і виступили з ініціативою створення Українського інституту. Головним завданням цієї інституції стане просування української культури, українських традицій у світі. Представлення цього законопроекту про Український інститут вже відбулося у Комітеті закордонних справ Верховної Ради.

Основною умовою розвитку культурного туризму є не тільки історичний і культурний потенціал України, а й рівень забезпечення доступу до нього. У питаннях реформування і розвитку туристичної галузі важливо звертати увагу на успіх інших держав у цій галузі. У європейських країнах культурну спадщину і культурний туризм розглядають як джерело сталого економічного і соціального розвитку. Інтеграція окремих пам'яток культурної спадщини у туристичну сітку стимулює затвердження окремих програм реставрації як важливих джерел фінансування.

В багатьох країнах Європи та світу питання туризму прямо або опосередковано віднесені до сфери відповідальності міністерства культури, і вважаємо за доцільне розглянути питання про делегування Міністерству культури України функцію установи, відповідальної за розвиток туристичної галузі, як це було раніше, враховуючи відповідне значення культурного туризму як одного з важливих складових розвитку економіки держави

Щиро дякую за увагу і бажаю плідної роботи. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вам дякую, зокрема, за те, що дотрималися Регламенту.

Запрошую до виступу Миколу Томенка. *(Оплески)* І хоча тут написано "засновник Фонду "Рідна країна" і голова оргкомітету акції "Семи чудес України", але я думаю, що для багатьох пан Микола залишається народним депутатом. Прошу, пане Миколо. *(Оплески)*

16:17:26

ТОМЕНКО М.В.

Дякую.

Я, правда, не знаю, навіщо ми півгодини уряд слухали, який донищив туризм в Україні. Напевно, їм просто треба було би сісти тут, ну, бажано більшим начальникам і послухати тих людей, які на сьогодні тягнуть на собі

ідеологію і світогляд, і дух України через туризм, і послухати цих людей. Тому що, якщо уряд Азарова-Януковича за 5 років побудував за бюджетні кошти – 130 мільйонів на... вертодром в Каневі, то цей уряд донищив залишки державної туристичної політики в Україні.

А я, друзі, займаю не економічну позицію, я вважаю, що туризм в Україні – це ідеологія, це світогляд, це наша національна ідея. Бо в Донецьку, в Криму і Луганську, де 90 відсотків людей не виїжджали у Львів і в Київ, російська пропаганда за кілька місяців зробила їх нашими ворогами. Тому що вони не знали, що таке Україна і ніколи по Україні не їздили.

Тому я абсолютно переконаний, що починаючи зі школи, екскурсії по Україні, відвідування найкрасивіших об'єктів повинно бути не правом, а обов'язком, це повинно бути складовою освітньої програми. І не вчителі з батьками повинні платити, щоби поїхати в наші унікальні місця, а держава повинна головою думати, що кожен українець повинен відвідати найунікальніші місця. *(Оплески)* У нас єдина країна, напевно, в світі, де поляки привозять своїх екскурсоводів і розповідають про Україну, де Московський патріархат не пускає нас і на території України розповідає про нашу історію. Я згадую, коли я приїхав в Крим, я – людина, яка зробила 40 найкрасивіших фільмів про сім чудес України, а мені московська церква казали: "Ви там здалеку десь станьте, бо це наша екстериторіальна зона". От поки ми мовчали ті роки, от воно і стало екстериторіальна зона і в Криму, і в Донецькій, і в Луганській області. Тому ще раз кажу, починаємо з ідеології, державна гуманітарна політика – це складова української ідеї, складова українського світогляду і складова української ідеології.

Після того, як ми це сформуємо, стає абсолютно очевидно, що наступний елемент – це економіка. Тоді ми... стане воно на місце, тому що не треба було переконувати уряду, що два роки уряд думав, що зробити з туризмом і придумав: управління в складі апарату Міністерства економіки. Ну, друзі, ви не знущаетесь з нами? *(Оплески)*

Це не просто в українській ситуації повинен бути... державна служба чи управління, з цього повинні починати і закінчувати урядовці, які відмахуються від туризму і туристичної ідеології. Тому туризм важливий, щоб не допустити війни, він важливий, щоб об'єднати країну, щоб показати людям нашу унікальність.

Тому я не кажу про економіку нічого, оскільки мало часу, я ще раз кажу, що просимо владу не оголошувати роки Японії, роки англійської мови – давайте 5 років оголосимо: рік України в Україні... *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, дайте 10 секунд завершити.

ТОМЕНКО М.В. ... рік української мови, рік української культури, рік українського туризму і рік поваги до українців в державі, де ми живемо.
(Оплески)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до слова пані Ірину Сисоєнко, народного депутата України, фракція об'єднання "Самопоміч". Підготуватися Денису Силантьєву.

16:21:14

СИСОЄНКО І.В.

Шановні колеги, Україна перебуває в кризі, і саме зараз ми повинні шукати нові можливості для розбудови нашої держави. однією з наших можливостей є медичний туризм, який добре показує себе на прикладі багатьох країн світу. Адже прибуток від лікувально-оздоровчого туризму складає сотні мільйонів доларів щорічно, і у багатьох країнах світу медичний туризм і розвиток курортів є сферами наповнення національних бюджетів.

Розвиваючи ці напрямки, саме Україна може скласти конкуренцію іншим державам, адже ми маємо три основні пріоритети. Перше: зручне географічне розташування. Друге: висококваліфіковані кадри медичних працівників. І третє: доступну вартість медичних послуг, в тому числі набагато нижчою, ніж вартість таких послуг в інших країнах світу. І ми зобов'язані скористатися цими можливостями – і стати новим центром медичного туризму в світі.

Цікавим є приклад Ізраїлю. Це та країна, яка багато років перебуває у стані війни, але це не заважає їй бути лідером медичного туризму. Так само і Туреччина за останні роки стала центром медичного туризму. І цей прибуток, який удержує ці країни, визначається мільярдами доларів щороку.

Але ці всі шалені показники можуть мати місце бути з-за єдиної умови, з-за умови підтримки держави та уряду країн.

Що відбувається в Україні? На жаль, саме медичний туризм на державному рівні жодним часом не був підтриманий в нашій державі.

За результатом проведених мною в Комітеті охорони здоров'я круглих столів присвячених саме лікувально-оздоровчого туризму, ми зрозуміли, що нам є що пропонувати іноземним пацієнтам. Поки таку готовність мають приватні медичні установи, але в той же час, змінюючи законодавство України, ми зобов'язані розвивати і державні комунальні медичні заклади.

Говорячи про медичний туризм, ми і в середині країни не завжди знаємо про наші можливості, а громадяни України, які мають фінансові можливості, дуже часто їдуть шукати здоров'я закордоном.

Для прикладу, Інститут серцево-судинної хірургії імені Амосова має високу технологію аорто шунтування на серці, де показник летальності лише 0,5 відсотків, тоді як в Сполучених Штатах Америки цей показник в півтора відсотків. За цією технологією проведено більше, ніж 10 тисяч операцій і ця техніка використовується лише в п'ятьох країнах світу, в тому числі і в Україні.

Не менші досягнення демонструють фахівці України з офтальмології, реконструктивної хірургії, стоматології...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу завершити, 30 секунд, будь ласка.

СИСОЄНКО І.В. ... пластичної хірургії, репродуктивної хірургії, косметології. Тож Україна має стати лідером медичного туризму.

Що ми повинні для цього зробити?

Перше, це прийняти європейські стандарти лікування. Друге, популяризувати медичні послуги нашої держави закордоном, спрощувати візовий режим для пацієнтів, що їдуть на лікування саме в Україну. Для вирішення всіх цих завдань мною ініційовано...

ГОЛОВУЮЧИЙ. 10 секунд. Будь ласка, завершуйте.

СИСОЄНКО І.В. ... мною ініційована та створена робоча група при Комітеті охорони здоров'я саме для розвитку медичного туризму в Україні. Запрошую всіх бажаючих до сумісної роботи.

Дякую за увагу. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до виступу Дениса Силантьєва, народного депутата України, заступника голови Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму.

Підготуватись Олександрю Лієву.

16:25:33

СИЛАНТЬЄВ Д.О.

Доброго дня шановні друзі! Я очолюю підкомітет з розвитку фізичної культури та спорту. І сьогодні я хочу продемонструвати як пов'язан розвиток фізичної культури, спорту та туризму.

Ну, по-перше, у всьому світі проводяться масштабні спортивні заходи, використовуються в якості каталізатора залучення інвестицій в розбудову інфраструктури, промоцій територій та економічного розвитку. Простий приклад, проведення олімпіади в 2002 році в Солт-Лейк-Сіті, допомогло переміститися штату Юта з передостаннього місця на друге в соціально-економічному розвитку. Це стало можливим саме завдяки ефективній моделі підготовки з використання інструментів державно-приватного партнерства, створення умов для заохочення інвестицій, ефективні промоції заходу до та після проведення олімпійських ігор. Більшість об'єктів спортивної та туристичної інфраструктури були побудовані за кошти інвесторів, а відповідно після проведення олімпійських ігор не має необхідності витрачати бюджетні кошти на їх утримання. Натомість в Україні було проведено Чемпіонат Європи в 2012 році. Що маємо в результаті. Багатомільярдні борги, недобудовані об'єкти та щорічні бюджетні видатки на утримання побудованої інфраструктури.

По-друге, і найголовніше. Сучасний стан здоров'я населення України жахливий. Ми країна з вимираючим етносом за оцінкою ЮНЕСКО. Розвиток санаторно-курортної, спортивної та оздоровчої інфраструктури та розбудова комплексної програми оздоровлення населення, підвищення рухової активності населення, популізація здорового способу життя здатні запобігти демографічній катастрофі. Україна здатна не лише врятувати власне населення, а стати на один ряд з провідними курортами світу, такими як Швейцарія, Австрія, Ізраїль, Чехія та іншими країнами.

На жаль, сьогодні в парламенті досить скептично відносяться до будь-яких ініціатив, пов'язаних з економічним та податковим стимулюванням розвитку пріоритетних секторів економіки. Але відповідний світовий досвід доводить, що іншого шляху систематичного залучення інвестицій просто не існує. На часі змінювати систему фінансування соціально-гуманітарної сфери з використанням інструментів проектного менеджменту замість залишкового принципу.

Тому вважаю за доцільне внести пропозицію до рекомендацій парламентських слухань щодо прискорення розгляду парламентом законопроекту 3597 про Державний фонд гуманітарного розвитку України, зареєстрованого у Верховній Раді України. Положення якого саме передбачає

формування певного фонду коштів за рахунок надходжень від соціально шкідливого бізнесу та спрямування цих коштів на фінансування проектів в сферах культури, освіти та науки, фізичного виховання та спорту...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, 30 секунд. Завершуйте, будь ласка.

СИЛАНТЬЄВ Д.О. ...охорони здоров'я та соціального захисту громадян, захисту інтересів дітей та молоді, забезпечення прав національних менших, захисту прав осіб з особливими потребами, а також у сфері туризму.

Цей успіх доводить Велика Британія та інші країни Європи та світу. І я вважаю, що не потрібно винаходити власний велосипед. Якщо в світі вже сформовані та відпрацьовані ефективні інструменти, треба просто брати і використовувати... *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спасибі вам.

Запрошую до виступу Олександра Лієва, голову правління Асоціації індустрії гостинності України, радника міністра аграрної політики та продовольства України. Підготуватися Олександр Мазурчаку.

16:29:36

ЛІЄВ О.С.

Один мільйон людей працює в індустрії гостинності України. Наприклад, шахтарів в Україні майже 300 тисяч. При цьому центральна влада країни не вважає туристичну галузь пріоритетною. До речі, 17 областей України, коли писали свої стратегії розвитку, визначили туризм як пріоритет цих областей. Центральна влада цього не чує разом з тим нам кажуть, що зараз війна. Який може бути туризм під час війни? Саме під час війни неможливо допускати марнотратства. А відношення до туристичної галузі – це не що інше, як зараз марнотратство. Саме під час війни цей інструмент можна використовувати для європейської інтеграції, бо туристична галузь як ніяка інша вже готова демонструвати управління таке, яке і в Європі. Ні охорона здоров'я, ні вугільна промисловість не готові до європейської інтеграції так, як готова туристична галузь. Але це ніхто не координує.

Саме зараз вже можна використовувати туристичну галузь як інструмент зовнішньої політики, бо до нас зараз надзвичайна увага, до нашої країни. Але нам треба викликати до себе не жаль, а зацікавленість. Вже зараз можна провести дні України в кожній європейській столиці. Для цього... і це

не тільки в Голландії, де зараз відбувається референдум, а в кожній європейській столиці. Для цього не потрібні гроші великі, це можна зробити за допомогою наших дипломатичних установ, це можна зробити за допомогою тих же самих бізнес-компаній, які займаються цим туризмом. У нас є розроблена концепція, в якій це все послідовно описано, які кроки зараз можна вже зробити.

Саме під час війни зараз, вже можна треба використовувати туризм як інструмент об'єднання країни. Так, дійсно, 70 відсотків українців ніколи не виїжджали за межі своєї області. Так, ми втратили Крим, мій рідний Крим. Де, дійсно, за 20 років незалежності 70 відсотків кримчан ніколи не були на території України, материкової України, і це стало передумовою для афери Путіна, яку він там вчинив.

Все це можна зробити, і послідовний план написаний, він є. Писали його разом з різними асоціаціями. Та багато в кого є подібні плани, хто сидить в цьому залі. І ці плани не потребують великих грошей, до речі. Але це повинен хтось координувати. І не Міністерство культури об'єднувати, і не Міністерство економіки, нам потрібно мати Міністерство туризму. Яке потрібно створювати саме зараз, *(оплески)* під час війни. Щоб вони знали, всі знали, що наша країна налаштована на розвиток туризму. Нам потрібен цей центральний орган влади. І сподіваємося, що влада нас почує.

Я передаю нашу концепцію в профільний комітет, сподіваюсь, що її долучать до моєї доповіді і тут є послідовний план.

Дякую. *(оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Запрошую до виступу Олександра Мазурчак – віце-президента Всеукраїнської громадської організації "Клуб мерів". Підготуватися Ігорю Голубасі.

16:32:45

МАЗУРЧАК О.В.

Шановні друзі! Те, що Україна має великий туристичний потенціал, не є ні для кого секретом. На жаль, ми не бачимо конкретних, реальних кроків з боку держави на підтримку туризму в Україні. Можливо, ці слухання покращать ситуацію в Україні.

Працюючи 10 років міським головою у Кам'янці-Подільському, я визначив туризм як пріоритет номер один у розвитку міста ще в 1998 році і

тоді було теж дуже багато скептиків. Але сьогодні ми можемо сказати, що, прийнявши програму розвитку туризму на 10 років, ми її повністю виконали і туристичний центр в Кам'янці-Подільському відбувся. З досвіду знаю, що невеликі вливання коштів в туристичну галузь завжди повертаються з торицею. Колись ми створили маленький археологічний відділ в музеї, потративши на нього 36 тисяч, а він приніс уже більше мільйона гривень, і далі продовжує приносити кошти, і так кожен екскурсійний об'єкт.

В становлення туристичного центру нам допомагала тоді Державна туристична адміністрація, яку очолював Цибух, допомагала нам Асоціація туроператорів яку очолював Голубаха Ігор Анатолійович. І було б напевно правильно, щоб в Україні був центральний орган виконавчої влади в галузі туризму. Але я реаліст і розумію, що в сьогоднішніх реаліях зробити це буде неможливо. Але тому я хочу запропонувати кілька абсолютно конкретних пропозицій і прошу внести їх в рекомендації наших слухань.

Перше – це створити національну туристичну організацію, яка була б, працювала б на принципі самоокупності. Куди б увійшли: туристичні асоціації, роботодавці бізнесу, туристичної галузі і представники органів місцевого самоврядування. Яка могла б виконувати головні регуляторні функції на цьому ринку такі як видавати, наприклад, присвоєння категорій готелям і інше. Міністерству фінансів виділити Державній службі статистики 3 мільйони гривень на проведення досліджень і створення всіх необхідних індикаторів підрахунку туристів в Україні, яких сьогодні немає - так званий "синтетичний рахунок туризму". І їх погодити з європейськими для того, щоб вони були такими як в інших країнах.

Мінфіну встановити в змінах до Бюджетного кодексу, що туристичний збір є цільовим на розвиток тих територій, де він зібраний. Мінрегіонбуду при фінансуванні з фонду регіонального розвитку визначати як пріоритетні об'єкти туристичної інфраструктури.

І наостанок. Сьогодні органи місцевого самоврядування є головним локомотивом розвитку вітчизняного туризму. Держава зобов'язана допомагати їм, хоча б фінансуванням на реставрацію пам'яток державного значення, на ремонт доріг загальнодержавного значення, інформаційна підтримка в державних засобах масової інформації. Саме головне об'єднати зусилля місцевого самоврядування, туристичних організацій, бізнесу, якщо нам це вдасться, то все вийде.

Дякую організаторам слухань за цікаве обговорення і дякую за увагу.
(Оплески)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Запрошую до виступу Ігоря Голубаху, голову Всеукраїнської асоціації туристичний операторів, президента туристичної компанії "Гамалія", Підготуватися Ігорю Іваненку.

16:36:01

ГОЛУБАХА І.А.

Я не політик, тому не буду емоційним. Те, на чому я зараз буду акцентувати свою увагу, прошу не відносити до присутніх у залі.

Влада повинна визнати свою байдужість до питань розвитку туризму в Україні на протязі останніх років. Головна системна помилка у відношенні до галузі – це відмова від процесів та важелів впливу на створення туристичної інфраструктури, фаховий розвиток регіонів, захист прав споживача туристичного продукту. Чиновники не розуміють логіки успішних бізнес-проектів, можливо тому, слухаючи поради, їх не чують.

Країна взяла курс на проведення реформ. Без цього неможливо рухатись європейським вектором, тому вже прийшов час, коли реформування економіки пора переводити з площини політичних обіцянок та презентацій в реалії. Але необхідно пам'ятати, що кількість країн, яким це вдалося, є меншою у порівнянні з тою кількістю країн, в яких не вдалося зробити регуляційні зміни і реформи. На жаль, більшість реформаторських спроб чиновників не змінюють систему, а лише вбудовуються у діючі схеми або все спрощують. Неможливо проводити зміни та реформи в галузі без розуміння взаємодій, що відбуваються між учасниками бізнес-процесів. Не потрібно називати реформою спрощення, а фактично знищення професійних зв'язків.

Як приклад, відміна турагентських ліцензій, яка посилила тінізацію галузі, знизила професіоналізм учасників ринку, зменшила доходи до бюджетів та привабливість регіонів. Туризм в умовах докорінного реформування економіки не повинен залишитися другорядним хобі того чи іншого регіону, а має бути повноправною галуззю економіки, яка сприяє розвитку територій. Туризм може прискорити структурні зміни економіки країни, модель державного приватного партнерства в туризмі повинно стати рушієм процесів підйому економіки регіонів, яскравих прикладів достатньо, ті ж Львів і Кам'янець-Подільський. Започатковуються ці процеси в Одесі, на жаль, Київ відстає.

Звертаюсь до бізнесменів, всіх бізнесменів країни. Друзі, зрозумійте, системний розвиток туризму країни здатний підвищити капіталізацію переважної більшості ваших компаній, практично всіх галузей економіки. Вам буде не тільки комфортно жити і працювати в туристично-розвинутій країні, але й фінансово вигідно. Тому ми розраховуємо на ваше розуміння і підтримку наших ініціатив по фаховим підходам до розвитку туристичної

індустрії, вони прості та зрозумілі всім. Це законодавче забезпечення розвитку туристичної індустрії, друге, підвищення статусу центрального органу влади з питань туризму та курортів, третє, створення нової Національної ради з питань туризму та курортів при Президентові України, як органу, який зможе координувати зусилля всіх галузей влади.

Для підсилення уваги до цих пропозицій мною на офіційному Інтернет порталі Президента України зареєстрована електронна петиція, її номер 22021591. Долучайтеся...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу завершити, 10 секунд.

ГОЛУБАХА І.А. Підписуйтеся, тому що залишилося дуже мало часу до її закінчення.

І останнє. Туризм дає шанс зробити державі більш привабливий...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, завершуйте, 20 секунд ще.

ГОЛУБАХА І.А. Туризм дає шанс зробити державу більш привабливішою та крутішою, та при вмілому керівництві за декілька років може збільшити і змінити обличчя країни, значно підвищити стандартне життя.

Дякую за увагу. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Запрошую до виступу Ігоря Іваненка, директора Департаменту заповідної справи Міністерства екології та природних ресурсів. Підготуватися Наталії Соболевій.

16:39:58

ІВАНЕНКО І.Б.

Шановний головуєчий! Шановні учасники парламентських слухань! Світова і національна практика свідчить про те, що туристична галузь тісно

пов'язана з природоохоронними територіями. Більшість туристичних маршрутів в Україні містять у своєму складі той чи інший заповідний об'єкт. Наприклад – це і найвища гора України Говерла, це і долина нарцисів і Шацькі озера, і озеро Синевір в Карпатському регіоні, Дністровський каньйон і унікальні печери на Поділлі, Святі гори, "Асканія-Нова", "Бузький Гард" в степовій частині України. Об'єкти природно-заповідного фонду є перлинами України, завдяки яким і створюється туристичні продукти. Це ті унікальні місця, які хочуть відвідати не тільки українці, але і гості нашої країни.

Світова мережа природоохоронних територій охоплює більше 2 мільярдів гектарів. І це становить близько 15 відсотків від поверхні суші на планеті, а крім того, Європейський Союз має таку мережу як Natura 2000, яка охоплює 21 відсоток від їх площі території. Зокрема, у Фінляндії 35 національних парків і 10 інших природоохоронних територій отримують дохід близько 70 мільйонів євро за рахунок туристів. І при чому вкладення одного євро повертає 20 євро від вкладених коштів.

Франція оцінила, що прибуток від мережі Natura 2000 за рік складає 42 євро на гектар, або в сім разів більше ніж витрати, тобто тут є економіка. Природно-заповідний фонд України складає 8 тисяч 184 територій і об'єкти 11 різноманітних категорій. Загальна площа складає близько 4 мільйонів гектарів в межах території суші України і 400 тисяч гектарів в межах акваторій Чорного моря. Але відношення фактичної площі природно-заповідного фонду до площі держави залишається одним з найменших в Європі – це 6,3 відсотка.

Міністерство охорони навколишньої природного... екології природних ресурсів завершує створення мережі природоохоронних територій міжнародного значення. До цих об'єктів відносяться і біосферні резервати програми ЮНЕСКО "Людина і біосфера". Об'єкти природної спадщини ЮНЕСКО, ви знаєте це об'єкт у "Букові праліси Карпат і давні ліси Німеччини" і інші об'єкти міжнародного значення. У біосферних заповідних національних парках України уже створено 150 екологічних стежок протяжністю 1 тисяча 300 кілометрів. 44 еколого-інформаційні стенди, 36 музеїв природи тощо.

І, урахувавши зазначене, ми пропонуємо: визнати природоохоронні території важливими туристичними дестинаціями і забезпечити їх розвиток до середньоєвропейського рівня; створити спільну платформу для співпраці туристичних і природоохоронних організацій, а також розробити план заходів щодо посилення...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, 30 секунд, завершуйте, будь ласка.

ІВАНЕНКО І.Б. ... і лозунгом цього може бути такий: "Відкрити Україну для українців". Дякую. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую і вам.

Запрошую до вступу Наталія Соболеву, генерального директора ТОВ "Арктур", місто Київ. Підготуватися Марині Лео (Римаренко).

16:43:32

СОБОЛЕВА Н.В.

Доброго дня! Тема виступу: "Взаємодія державних структур, професійних об'єднань та бізнесу для забезпечення сталого розвитку в'їзного туризму в Україні".

Проблеми. Немає визначення та законодавчого забезпечення діяльності деяких видів туризму таких, як: діловий туризм, конгресний туризм, тощо, які, взагалі, не прописані у Законі про туризм.

Немає послідовного та повного аналізу потенційно привабливим для України ринків в'їзного від початкового ділового, конгресного, медичного та інших видів туризму, що заважає своєчасному створенню відповідних умов для заходження цих ринків в Україну.

Немає цілеспрямованої державної політики щодо розвитку туристичної інфраструктури регіонів України, що заважає розвитку різних напрямків в'їзного туризму в даних регіонах та відповідного притоку інвестицій в регіони.

Немає послідовної та цілеспрямованої маркетингової політики держави щодо розвитку всіх видів в'їзного туризму в Україну, що не дозволяє Україні зайняти достойне місце серед туристичних держав світу і приводять до занепаду галузі, скороченню робочих місць у компаніях, суб'єктах інфраструктури в'їзного туризму.

Пропозиції. Створити чітку схему взаємодії державних органів з професійними об'єднаннями в галузі туризму, науковими та навчальними закладами, а саме професійні об'єднання проводять широкий моніторинг потреб свого сегменту інфраструктури та суб'єктів галузі за участю відповідних навчальних та наукових закладів формують виважені та обґрунтовані пропозиції. Якщо ці пропозиції стосуються законодавчих питань галузі, вони передаються до експертної ради при профільному комітеті Верховної Ради і після вивчення передаються на розгляд профільного комітету; якщо пропозиції стосуються прикладних питань

розвитку туристичної інфраструктури, візових питань тощо, то вони передаються на розгляд створеної при уряді координаційної ради. При такому підході бізнес та його професійні об'єднання, по-перше, самі визначають найважливіші питання для розвитку галузі, а по-друге, мають чітке розуміння щодо кроків, необхідних для вирішення цих питань.

Дякую. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Запрошую до виступу Марину Лео (Римаренко), голову робочої групи з питань готельного бізнесу та туризму Американської торгівельної палати в Україні. Підготуватися Олексію Євченку.

16:45:50

ЛЕО (РИМАРЕНКО) М.В. Добрий день, шановні колеги! Питання, яке я буду піднімати, дуже важливо для всіх готельєрів України – це ставка ПДВ. Відповідно до Угоди між... асоціацією між Україною та Євросоюзом, яка була синхронно ратифікована 16 вересня 2014 року, тобто вже 2,5 роки тому назад, ми адаптуємо наше законодавство до європейського. І саме там зазначено, що ставки ПДВ мають бути розглянуті, в тому числі, знижені для готелів та ресторанів. Я думаю, що це – новина для багатьох, тому що це питання ігнорується Міністерством фінансів, ми піднімаємо його вже давно, але нам завжди кажуть "це не наразі". Чому не наразі? Ми маємо розвивати туризм, маємо розвивати готелі, тому що без готелів, на жаль, ні туристичні парки, ні приморські території не мають можливості приймати гостей.

25 країн з 28-и у Європі мають знижену ставку ПДВ. Для таких країн, як Іспанія, Італія та Ірландія це взагалі було показником виходу з кризи, коли вони знизили свою ставку ПДВ. Якщо проаналізувати топ-країн світових за прийняттям з міжнародних туристів, то №1 – це Франція: 83,7 мільйонів туристів минулого року відвідали цю країну. Ставка ПДВ у них – 20 відсотків, як у нас, знижена для готелів та ресторанів – 10. Ту ж саму ситуацію ми бачимо в Іспанії, яка №3 у світі, в Італії, яка №5 у світі, у всіх них ставка ПДВ – 10. В Італії взагалі нормована ставка ПДВ – 22 відсотки.

Є такі країни, як, наприклад, Люксембург, де взагалі ця ставка 3 відсотки. Да, там мало туристів – всього лише мільйонів, але вони мають боротися за кожного з них. Багато раз піднімалося сьогодні питання про Нідерланди, де зараз проходить референдум, так от, у них ставка ПДВ 6 відсотків, це одна з найнижчих у Європі, як і у Бельгії, але унормована – 21.

Тому наша пропозиція дуже проста – це зміни до Податкового кодексу України з метою застосування пільгової ставки ПДВ для послуг готелів,

засобів розміщення та ресторанів, як мінімум, на рівні 5-9 відсотків. Зниження ставки ПДВ для нашої індустрії – це, в першу чергу, інвестиції та інвестиційна привабливість. Ми маємо розуміти, що туристи, які сюди приїжджають, вони платять втричі більшу ставку ПДВ, ніж у наших європейських колег. Зниження ставки призведе до також, за всіма оцінками, приводить не тільки до підвищення інвестицій, але і до підвищення державного бюджету.

Тому я хочу сказати, щоб ми всі розуміли і мали чітке уявлення, що кожен турист – це потенційний інвестор. Як готел'єр я можу сказати, що 90 відсотків київських туристів – це бізнесмени, тому зниження ставки ПДВ дасть гарний поштовх до інвестицій. Бажаю всім гарного засідання.
(Оплески)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до слова Олексія Євченка радника з туризму міністра економічного розвитку та торгівлі України.

Підготуватися Світлані Подлесній.

16:48:59

ЄВЧЕНКО О.Ю.

Добрый день! Меня зовут Алексей Евченко. Я являюсь советником по туризму министра экономического развития и торговли с мая 2015 года, а также являюсь одним из участников той инициативной группы, которая за последние два года прошла очень тяжелый путь от практически полного забвения туризма в нашем государстве до организации первых за последние 14 лет парламентских слушаний здесь, в Верховной Раде.

Для меня это исторический момент, я хотел бы его использовать для того, чтобы кардинально изменить отношение нашего государства к туризму. Почему именно туризм может стать той движущей силой, которая может преобразить Украину? Потому что это опыт тех мировых стран, которые на сегодняшний день самые успешные – США, Англия, Франция, Италия... Список этот бесконечен. Туризм – это ресурс, который дает толчок не к развитию отдельно взятой отрасли, он дает толчок к развитию тех отраслей, которые на сегодняшний день находятся в состоянии только первичного развития в том числе. Это огромная социокультурная сфера, которая знакомит нас с нашим прошлым, которая дает лучшее понимание о нашем настоящем и которая позволяет нам лучше понимать наше будущее. Туризм не подпадает ни под какие международные санкции, как продукция ВВП, металлургии или сельского хозяйства. Это отрасль, которая в первую очередь

делает богаче местное население, наш народ, это валюта, которая остается здесь, в стране. Это отрасль, которая позволяет развивать сегменты малого и среднего бизнеса в Украине.

Все это – создание модели независимой экономики Украины. Развитие малого и среднего бизнеса, увеличение валютных поступлений в страну является национальными приоритетами развития экономики Украины в 2016 году. Почему же тогда нам приходится прилагать такие усилия, чтобы убедить первых лиц государства в том, что нам необходимо развивать туризм? Мы только что слышали хороший пример того, как необходимо промотировать туризм в собственном государстве. Мы хотим, чтобы Премьер-министр и Президент, которых, к сожалению, сегодня здесь нет, так же говорили об Украине, так же говорили о развитии украинского туризма. Тогда, возможно, вот те шаги, о которых мы здесь говорим, будут происходить благодаря, а не вопреки.

Я предлагаю четыре конкретных шага. Первое: вынести стратегию развития туризма до 2020 года на ближайшее заседание Национальной рады реформ. Второе: принять отдельное постановление Кабинета Министров о создании целевой программы развития туризма с указанием конкретных объемов и источников бюджетного финансирования. Третье: Министерству финансов совместно с Министерством экономики внедрить новую методику учета экономического эффекта от туризма в Украине. И четвертое: Министерству экономического развития и торговли разработать законопроект о саморегулирующихся...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, 30 секунд. Завершуйте, будь ласка.

ЄВЧЕНКО О.Ю. ...бюджета України. І все це повинно бути зроблено не пізніше 1 червня 2016 року. Спасибو за увагу. Слава Україні!
(Оплески)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я попрошу вибачення у пані Світлани. Підійшов до нас Почесний консул Республіки Албанія в Україні, який є дальній в списку, але він мусить відбутися у справах, тому, я думаю, що ми погодимося і дамо слово нашому закордонному гостю.

Прошу, пане Омаров.

16:52:48

ОМАРОВ ШАХІН.

Спасибо огромное.

Уважаемый спикер, уважаемые присутствующие, прежде всего хотел бы я поблагодарить организаторов за приглашение на парламентские слушания, а так же выразить уверенность, что идеи высказанные сегодня будут способствовать формированию новых взглядов на развитие украинского туризма.

Эта тема заслуживает особого внимания, так как является одним из стратегических направлений развития сотрудничества Украины с другими странами, развитие которого будет способствовать формированию позитивного международного имиджа страны.

Будучи Почетным консулом Албании, я хотел бы обмениваться мыслями своими мыслями по поводу развития украинского туризма на примере туристической отрасли Республики Албания.

Изначально хотел бы я сказать, что дипломатическое отношение наших стран начинается с 1993 года, с момента признания Албанией независимости Украины. Албания является членом НАТО, Албания является, 9-го года, Албания в 14-ом году стала кандидатом Евросоюза и в 2011 году Албания в одностороннем порядке сняла визы, гражданам Украины визу. К сожалению, на сегодняшний день, не смотря на старания всех ведомостей, пока нам не удастся, имеется в виду Украина, не удастся снять для албанцев 3 миллионов албанцев визы для нашей страны.

Албания – это небольшая страна на Балканском острове, полуострове, тем не менее она является стратегически важной страной региона. Здесь находится самый большой порт Балкан Дуррес, через страну проходит важнейшие автомагистрали, которые соединяют север и юг Европы, что упрощает доставку грузов, перемещение граждан, а также туристов.

В стране разработана государственная программа поддержки туристических проектов, Албания, имеющая выход к двум морям, располагает не только так называемый пляжный и летний отдых, а так же горный активный отдых, горный отдых, так как Албания территория 70 процентов занимают горы.

Страна богата историческими и культурными памятками, и все это дает возможности Албании привлечь туристов со всего мира. 3-миллионное население Албании в прошлом году, в 2015 году, привлекло к себе 3,5 миллиона туристов из-за рубежа. Таким образом, туризм в Албании развивается путем европейского измерения, применяя лучшие аспекты построения системы и проводя свое законодательство в соответствии с высокими европейскими нормами. Именно благодаря такой политике страна

получает статус кандидата в члены Евросоюза в скором времени. Таким образом, Албания может послужить очень ярким и наглядным примером для Украины в развитии сектора туризма. Ведь Албания сделала ставку на туризм, создали необходимую нормативную базу для развития отрасли и привлечения инвестиций, продвигая страну на международную арену.

Поэтому я призываю украинские ответственные ведомости ускорить отмены виз для дружеских стран, в том числе для Албании, приступить к активному развитию туристического сектора, сделать ее более открытой и комфортной для туристов. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спасибі вам.

І тепер запрошую до слова Світлану Подлесну, президента Міжнародного Бізнес Об'єднання.

Підготуватися Наталії Заболотній.

16:56:17

ПОДЛЕСНА С.С.

Доброго дня шановні учасники парламентських слухань та гості! Підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом стало важливим інструментом оновлення підходів до усіх сфер економічного та суспільного життя. Економічна інтеграція об'єктивний процес в розвитку стійкових, ділових зв'язків між компаніями в Україні та за її межами. Завдання Міжнародного Бізнес Об'єднання всебічне застосування європейських стандартів, ведення бізнесу разом з органами державної та виконавчої влади, громадськими організаціями, широкими колами представників бізнесу. Це необхідно для сучасних стандартів ведення бізнесу. Активізація інтересу інвесторів до економіки України. Одним із прикладів довіри України та діяльності Міжнародного бізнес об'єднання хочу назвати запрошення розмістити національну експозицію України на виставці "ЕКСПО-2016" в Туреччині Анталія місто, з 23 квітня по 13 жовтня. Тема виставки "Культивування екологічного життя для майбутніх поколінь". Виставка проходить під патронатом Президента Туреччини Реджепа Тайіпа Ердоган. На відкритті будуть присутні офіційні делегації із 47 країн. Це чудова можливість для поглиблення співробітництва між країнами, налагодження ділових та гуманітарних зв'язків.

Участь у ЕКСПО 2016 передбачає закладення саду за проектом уряду країни-учасниці та проведення національного дня країни-учасниці. Міжнародне Бізнес Об'єднання виступило з ініціативою рекламної презентації на території української експозиції ЕКСПО 2016 кращих

вітчизняних готелів та комплексів відпочинку, щоб цікавити туристичних операторів, представників світового готельного бізнесу та зарубіжних туристів.

Наша сьогоднішня зустріч – наступний важливий крок у процесі розвитку ділових контактів між Україною та Туреччиною. Туреччина – це найбільший морський сусід України, учасниця Організації Чорноморського економічного співробітництва. Окрім географічної близькості та дружніх стосунків між нашими народами, є важливий фактор, який покращує економічну співпрацю, - відсутність часової різниці між Україною та Туреччиною, бо спрощує роботу бізнесу двох країн, позитивно впливає на туристичну інфраструктуру, авіасполучення, самопочуття туристів.

Нагадую, що 30 березня Міжнародне Бізнес Об'єднання виступило співорганізатором проведення розширеного засідання комітету на тему: "Обговорення шляхів розвитку і співробітництва органів місцевого самоврядування України і Туреччини у сфері туризму", в якому взяли участь представники органів місцевого самоврядування Турецької Республіки. Зокрема мер міста Кемер і мер міста Аланія, Другий секретар Посольства Туреччини в Україні та мери українських міст. Це важливий крок для економічного розвитку нашої держави.

Дозвольте висловити щирі вдячність за всебічну дієву підтримку та уважне ставлення до наших пропозицій Першому заступнику Голови Верховної Ради України Парубію Андрію Володимировичу та голові Комітету Верховної Ради з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту і туризму Палатному...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, 30 секунд, завершуйте, будь ласка.

ПОДЛЕСНА С.С. Хочу анонсувати ще одну дуже важливу подію для економічного розвитку та інвестиційної привабливості України. 6 липня за ініціативи Міжнародного Бізнес Об'єднання на розширеному засіданні Комітету Верховної Ради з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту, туризму відбудеться зустріч власників найбільших туристичних операторів Турецької Республіки, які пропонують послуги для відпочинку та оздоровлення в найбільших туристичних комплексах по всьому світу та мерами курортних міст України. Мета зустрічі – презентація можливості українських курортів... *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Запрошую до слова Наталію Заболотну, генерального директора Національного культурного мистецького та музейного комплексу "Мистецький Арсенал".

Підготуватися Юрію Яворському.

17:00:18

ЗАБОЛОТНА Н.П.

Доброго дня. Якісний культурний контент є ефективним для розвитку туризму. Ігноруючи необхідність інвестицій у важливі культурні об'єкти, країна недоотримує в десятки разів більше коштів, аніж економить.

Як відомо, 25 років незалежності, наша країна не розробила стратегії соціокультурного розвитку, не робила ставку на культурні і етнічні потреби, етнічні особливості наших громадян. І при цьому ми маємо очевидні наслідки у вигляді політичних як то сепаратизм, анексія, війна, звісно ми маємо і репутаційні наслідки. Нашу країну оминають і асоціюють виключно з негативом.

Звісно, ніяк не стимулює розвиток туризму навіть численні збудовані готелі, які ніяк не змінюють ситуацію, бо люди їздять не заради них, а заради культурного продукту та вражень. Не дарма, 40 відсотків європейського туризму, тобто 240 мільйонів людей на рік – це культурний туризм.

Неможливо говорити про розвиток туризму поза культурним контентом. Ключовим стимулом для розвитку культурного туризму є звісно унікальна історична спадщина. Це музеї, замки, палаци, монастирі, це якісний культурний продукт у вигляді прогресивних сучасних фестивалів, бієнале, кураторських проєктів, концертів, опера, Метрополітен-музей, Лувр, Ла Скала, Венеційське бієнале, корида в Лас-Вегасі, Пекінська опера, Франкфуртський книжковий ярмарок, це світові бренди, які водночас є виробниками та репрезентантами якісного культурного продукту.

Щоб скоротити доповідь... Територія України більша за територію Францію. Однак потік туристів у нас в 680 разів менший. Якщо говорити про потенційні об'єкти культурного туризму, то в Україні кількісно їх достатньо, і вона може за кількістю конкурувати з Францією. Однак у якісно відношенні вони абсолютно відсталі і туристично непривабливі. Україні потрібно інвестувати в туристичні маршрути, в культурну інфраструктуру і звісно приділити увагу культурним маякам.

Наприклад, з швидких кроків, які можуть бути зроблені для того, щоб вплинути ефективно на репутацію нашої країни. Якщо б ми проініціювали перейменування аеропорту "Бориспіль" і надали йому назву найвідомішого у світі киянина, художника Казимира Малевича, то це вже б принесло

репутаційні дивіденди. Всі туристи світу обрали б за маршрут батьківщину найвідомішого митця.

Я тут як ініціатор законопроекту про державний фонд гуманітарного розвитку (3597), який нині знаходиться у Верховній Раді. В ньому скомпільований найвдаліший досвід прогресивних країн таких як Великобританія і Естонія. За 20 років завдяки подібній матриці у соціокультурну інфраструктуру цих країн Великобританії було вкладено 40 мільярдів фунтів стерлінгів. За ці кошти було збудовано...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, 30 секунд. Завершуйте, будь ласка.

ЗАБОЛОТНА Н.П. ... і відреставровано десятки тисяч музеїв, пам'ятників архітектури, створено фестивалі, виставки. Навіть знаменита лондонська олімпіада 12-го року на 30 відсотків фінансувалась з цього фонду. І, до речі, потік туристів зріс на 14 мільйонів, з 13 мільярдів доларів на рік 30 мільярдів доларів було інвестовано, було в дохід до бюджету країни.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, 10 секунд. Завершуйте, будь ласка.

ЗАБОЛОТНА Н.П. Дякую. Я би дуже просила розглянути в найближчий час законопроект і прийняти про державний фонд гуманітарного розвитку, прийняти Постанову про присвоєння Міжнародному аеропорту "Бориспіль" імені видатного киянина. І всі інші пропозиції ми надамо письмово. Дякую. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за ваші пропозиції.

Запрошую до виступу Юрія Яворського, голову правління громадської організації "Агенція розвитку курорту Трускавець" і підготуватися Сергію Мартинчуку.

17:04:35

ЯВОРСЬКИЙ Ю.М.

Доброго дня, шановні пані і панове. Як ми побачили, туристичний потенціал України на сьогодні розкритий не в повній мірі, про що свідчить частка туристичної галузі у ВВП країни.

На жаль, це тільки 2 відсотки. За даними СOT обслуговування одного іноземного туриста в країні його перебування створює в сукупності 9 робочих місць. Я вважаю, що це дуже серйозна цифра.

Чи в нас є потенціал в Україні? Так. І наступні чинники потенціалу наші – це зручне географічне розташування, сприятливий клімат, різноманітний рельєф, унікальне поєднання природньо-рекреаційних ресурсів, культурно-історична спадщина, розгалужена санаторно-курортна база. До речі, це є наявність готового ресурсу оздоровчого.

Чи вартує уваги ринок міжнародного туризму? За даними Всесвітньої туристичної організації надходження від обслуговування іноземних туристів щорічно становить близько 1 трильйона доларів. Я думаю, це для нас важлива цифра і ми маємо в цьому бути, і прийняти участь.

Причини занепаду українського туризму: відсутність державної програми розвитку туризму, неефективна діяльність органів державного регулювання, нехтування міжнародним досвідом розвитку туризму, відсутність комплексної програми промоцій туристичного потенціалу України, відсутні механізми економічного стимулювання розвитку туризму, недостатня транспортна доступність туристичних дестинацій, до речі, якраз це і зменшує привабливість туристичного продукту.

Що ж нам треба зробити? Спочатку, обов'язково, створення повноцінної системи управління, яка реалізується на всіх рівнях: державному, регіональному і навіть на рівні окремого підприємства. Досвід більшості країн які успішно розвиваються свідчить, що лише окрема структура – Національна туристична агенція, до того ж наділена відповідними повноваженнями, може ефективно здійснювати державну політику в туризмі. Причому необхідно чітко розділити напрямки її діяльності. Перше – це є адміністративний, а в нашому випадку, це Департамент туризму і його представляє центральний орган виконавчої влади в галузі туризму та маркетинговий національний туристичний офіс.

Наступний крок, який для нас можливий, це розробка і затвердження стратегії і розвитку туристичної галузі з визначенням, чітким визначенням джерел фінансування та планом її покрокової реалізації.

Наступне: створення маркетингового плану просування національного туристичного продукту на внутрішньому і зовнішніх ринках, який би включав промоційну кампанію туристичного потенціалу України. Дана програма може бути ефективною за межами України лише при потужній інформаційній кампанії присвоєння позитивного бренду " Україна". Тому що для того, щоб розрушити наявні психологічні стереотипи негативної інформації про Україну. Створення стимулів для заохочення туриста,

зменшення тривалості пересічення кордону, це є постанова Кабміну, інформаційна кампанія для внутрішнього туриста, яка буде допомагати частково переорієнтувати виїзні потоки.

Практично всі курорти світові розвивалися за рахунок інвесторів іноземних, як Єгипет, Туреччина, для цього необхідно усунути недоліки нормативно-правового забезпечення, велика кількість законів регулює цю діяльність. Конкретизувати гарантії інвесторів, це закон про режими, іноземне інвестування стаття 10, необхідно впровадити механізми економічного стимулювання розвитку туризму та регіонацій. Для цього...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, 30 секунд, завершуйте, будь ласка.

ЯВОРСЬКИЙ Ю.М. ... можна використати відомий спосіб – створення вільних туристичних зон. Не секрет, що інфраструктура туристичних дестинацій в країні потребує значних капіталовкладень. Тут треба зробити, на мою точку зору, дозволити місцевому самоврядуванню доступ до дешевих довгокредитів, які б вони вкладали в інфраструктурні проекти. Ще один шлях – це створення державного грантового фонду для стимулювання інвестиційних та високоефективних проектів в галузі туризму. І останнє...

ГОЛОВУЮЧИЙ. 10 секунд, прошу вас завершити.

ЯВОРСЬКИЙ Ю.М. ... це транспортна доступність, це одне з найважливіших факторів. Для цього необхідно сформувати умови обслуговування так званих лоукостів, низькі тарифи. Тому що мій особистий досвід показує, коли вартість перевезень є 20 доларів, а тарифи і збори це є 60 доларів. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Запрошую до виступу Сергія Мартинчука, голову Печерської в місті Києві районної державної адміністрації, підготуватися Володимирі Нагорному.

17:08:56

МАРТИНЧУК С.О.

Доброго дня, шановні учасники Парламентських слухань, основною метою взагалі підняття питання, це саме розміщення костелів, тому що таке поняття, воно заздалегідь має європейську практику. І зважаючи на те, це такий економічний сегмент, де турист і подорожує, і заощаджує кошти. Але зважаючи на те, що сьогодні в Законі про туризм взагалі відсутнє таке поняття як "хостел", люди вимушені в себе імпровізовано створювати подібні такі ліжка-місця, коли у двокімнатній або трьохкімнатній квартирі проживають понад 30 осіб. І це зважаючи на те, що в даній квартирі одна ванна кімната і один санвузол. Звичайно, коли Печерська адміністрація робила відповідні рейди щодо наявності таких хостелів, зіткнулись з першою проблемою – це порушення санітарних норм безпосередньо для проживання таких туристів, коли згідно Житлового кодексу норма складає лише 8 квадратних метрів, а там вже порушується в даному хостелі такі норми.

Крім цього всього з'ясовувалось, коли переховувались люди, які від 2 до 5 років скривались від правоохоронних органів. Це також є занепокоєння для того, що ми можемо відлякати наших туристів, тому ми підготували конкретні пропозиції з приводу врегулювання за законодавчому рівні. Визначити в Законі України "Про туризм" поняття хостелів, наприклад, хостели – це економічний засіб тимчасового розміщення, що складається з номерами або номерів різної місткості, санвузлу та приміщення (зони) для спілкування гостей. Хостели можуть розміщуватися в окремо стоячих будівлях, або в приміщеннях з окремим входом в житлових багатоквартирних будинків з дотриманням встановлених норм. Внести зміни в Постанову Кабінету Міністрів від 29.07.2009 року номер 803, таке поняття як "хостел" як аналогічний засіб розміщення. Внести зміни до Кодексу України "Про адміністративні правопорушення" в частині встановлення відповідальності за розміщення хостелів в квартирах жилих будинків. В Держстандарті України 4268 послуги туристичні, засоби розміщення передбачити вимоги до хостелів і норми площі на одну особу. І саме така примітка, коли Міжнародна організація хостельєрів передбачає не менше 5 квадратних метрів, де площа на ліжка-місце складає 4,2 квадратних метрів, а відстань між ліжками складає 75 сантиметрів. Тобто хостели України мають функціонувати з чіткими поняттями, з чіткими положеннями, з чіткими нормами.

Зважаючи на те, спільними зусиллями ми готові долучатися до співпраці і надамо любі пропозиції, тим паче практичні для врегулювання даної проблеми і розвитку туризму в Україні. Слава Україні! Дякую.
(Оплески)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Запрошую до виступу Володимира Нагурного голову об'єднання організації роботодавців туристичних, готельних та санаторно-курортних організацій Львівської області. Підготуватися Володимирі Федорченку.

17:11:58

НАГУРНИЙ В.В.

Доброго дня, колеги! Я хочу вам сказати, що я готовив досить серйозний тут виступ, але хочу почувши всі виступи в залі дуже зрадів, хочу в першу чергу подякувати Анні Романовій. Подякувати нашому спікеру і подякувати всім вам присутнім за те, що напевне, лід тронувся. Це перше. І я думаю, що результат нашої зустрічі буде.

Я не буду багато говорити, але скажу, що оприділилися... в усіх виступах дуже багато раціональних речей. Але самі головні критерії на яких би я хотів зупинитися, це перш за все, потрібно зараз відновити санаторно-курортне лікування за рахунок Фонду соціального страхування коштів. Для цього потрібно це..., що це дасть? Це дасть поштовх і підтримку санаторно-курортним закладам.

І друге, це дасть можливість оздоровлення самих бідніших верств населення України. Це дасть розвиток, плановий розвиток сільського господарства, зниження продуктів харчування і так далі. Це дуже величезна галузь, яка була би бути задіяна, яка працювала багато років і на сьогоднішній день вона ліквідована з не зрозумілих причин.

Друге питання. Ми всі почули, що головним критерієм роботи, нам потрібні гроші від держави, хай держава вкладе кошти у дороги, які йдуть від кордонів до найбільш вагомих туристичних або курортних об'єктів.

Третє. Потрібно підготувати у нас сьогодні для того, щоб ми на сьогоднішній день ми маємо потенціал величезний і ми нічим не гірші від курортів Європи. Вартість у нашого санаторно-курортному закладі нормального хорошого стандарту і рівня вартує сьогодні з повним набором послуг і харчування вартує 15 євро, у Європі це коштує 80 євро нічим не краще. Тобто, якщо зробимо дороги від кордонів, якщо дамо, зробимо візову лібералізацію для тих регіонів, де є і плюс підготуємо відповідні кадри, бо у нас немає кадрів, які працюють особливо низової ланки ми зможемо вийти на європейські рівні.

Третє питання, яке би я хотів наголосити, це потрібно..., сьогодні у нас Аня Романова у своєму виступі сказала, що 1 мільярд коштів заїхало цього року в туристів в Україну, а 4 мільярди вивезли з України. Якщо стимулювати туроператорів на ввіз в Україну на рекламу закордоном, особливо торгово-промислової палати, то я думаю, що таки в нас буде дуже багато клієнтів і дуже багато відпочиваючих у... на наших курортах.

І потрібно переглянути, міністерству... дати Міністерству закордонних справ, щоб Торгово-промислова палата під туристичної... чи під час роботи

за кордоном у кожен делегацію включала представників, які би були... пропонувати кращі культурні і туристичні заклади України.

Дякую. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Запрошую до виступу Володимира Федорченка, президента Асоціації працівників навчальних закладів України туристського і готельного профілю, ректора Київського університету туризму, економіки і права. *(Оплески)* Підготуватися Володимиру Васильєву.

17:15:26

ФЕДОРЧЕНКО В.К.

Шановні учасники парламентських слухань, хотів би привернути, в першу чергу, вашу увагу до того, що законодавство у сфері туризму у Європі формувалося у 70-х роках, і воно успішно діє на сьогоднішній день, практично, без якихось змін.

В цьому відношенні, на мою думку, цікавий факт, поміркуйте над тим, що я скажу: Україна двічі коригувала за роки незалежності Закон України "Про туризм", зараз працює – це третій етап. Раз.

Мало хто знає, тому що по виступам роблю висновок, що в Україні Кабінет Міністрів двічі приймав Державну програму. Як вона виконана, сьогодні не будемо про це говорити. Дві стратегії, Кабінет Міністрів був прийнятий, а наслідки, як ви бачите, дуже і дуже плачевні.

В чому справа? Приводжу історичну реалію. Закінчилась війна, Іспанія в розрусі, як і інші країни Європи. Що робити? Вихід: туризм. Франко, пам'ятаєте з історії, хто це такий, сказав тоді історичну фразу: "Хто образить туриста, той ворог нації". І як ми маємо сьогодні наслідки: 65 мільярдів доларів тільки від туризму Іспанія отримує, це три бюджети України, уявіть собі на хвилиночку. Вихід який? Єдиний, давайте звернемося всі ми до Президента. Президент повинен проявити політичну волю, прийняти рішення відповідні. Перше, створити при Президентові комітет по спасінню туристської галузі в Україні. *(Оплески)* Слово "спасіння" – дискусійне, як хочете, раз. І, безумовно, центральний орган виконавчої влади, без цього нічого не буде, нема штабу, нема координатора. Сто шістьдесят вісім центральних органів виконавчої влади в світі діють, ніяких реорганізацій, нічого це не проводиться, нема необхідності, все стабільно і розвивається – саме головне.

Ну, я думаю, що всім зрозуміло, що туристська сфера багатовекторна, безумовно, повинні приймати участь міністерства і відомства. Гаагська декларація при підтримці Всесвітньої туристської організації рекомендувала: кожному міністерству і відомству в планах соціально-економічного розвитку мати розділ туристської справи в країні. От давайте....

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, 30 секунд. Завершуйте.

ФЕДОРЧЕНКО В.К. Дуже дякую.

І ми побачимо, що все буде успішно. Безумовно, наука і освіта – треба підтягувати до європейських стандартів. Кабінет Міністрів в свій час прийняв рішення і створив науковий центр розвитку.... науковий центр розвитку туризму і курортів. Сьогодні ніхто не знає, де він знаходиться і взагалі існує він чи ні. Треба докопатися до істини, створити, ще раз повторюю, орган і на цій основі рухати туристську справу так, щоб вона відповідала європейським... *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Зарошую до виступу Володимира Васильєва голову правління Співки сприяння розвитку сільського "зеленого" туризму в Україні.

Підготуватися Олені Куземі.

17:19:37

ВАСИЛЬЄВ В.П.

Добрий день, шановні учасники парламентських слухань, що, їдемо в українське село? Дякую.

Для України підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом та враховуючи європейські підходи до вирішення проблем села, проблем села відкриваються нові можливості та перспективи розширення такого важливого напрямку сільського розвитку та сільського зеленого туризму в фокусі політики сільського розвитку сільська родина, яка постійно проживає в сільській місцевості.

Одним із важливих питань на сьогодні лишається питання ідентифікації сільського зеленого туризму та його визначення на законодавчому рівні. Складність визначення породжується тим, що це

багатогранна та міжсекторальна діяльність. Перешкодою на шляху розповсюдження ідеї сільського зеленого туризму у сільській місцевості є нерозуміння його принципової відмінності від комерційної туристичної діяльності у законодавчих урядових та освітянських колах. Помилково сільський зелений туризм розглядається як сфера туризму, тобто ототожнюється з високоприбутковим бізнесом на урбанізованих територіях з усіма відповідними наслідками. Для сільських територій як в Європі, так і в Україні це не стільки прибуткова комерційна діяльність, скільки соціально-економічне явище, яке дає змогу та шанс відродження економіки села, збереження його традиційних цінностей та сільських громад, що сьогодні дуже актуально для нашого села.

У Верховній Раді України готовий до розгляду законопроект номер 2232а, яким пропонується конкретизувати поняття "надання послуг сільського зеленого туризму" та відокремити підприємницьку діяльність від непідприємницької із внесенням змін до Закону України "Про особисте селянське господарство", а саме: послуги сільського зеленого туризму – це послуги з розміщення, проживання не більше ніж на 10 місцях, харчування, а також організація дозвілля, заходів, пов'язаних з використанням майна особистого селянського господарства місцевим звичаями, традиціями гостинності. Підкреслюю: з використанням майна та в межах території особистого селянського господарства.

При обговоренні даного законопроекту в аграрному та туристичному комітетах хочу зазначити, що ці два комітети підтримали цей законопроект. Помилковим був підхід щодо заміни словосполучення "надання послуг сільського "зеленого" туризму" словами "надання туристичних послуг". Навпаки, термін "послуги сільського "зеленого" туризму" необхідно не лише зберегти в Законі України "Про особисте селянське господарство", але і повніше застосувати в законодавчій практиці в подальшому.

Також не варто приймати і пропозиції кваліфікувати діяльність особистих селянських господарств щодо надання послуг з харчування, з організації дозвілля, як надання послуг з харчування за класифікацією "домо́ва кухня" та як здійснення туристичного супроводу у відповідно до вимог чинного законодавства, туристичний супровід в межах особистого селянського господарства, я вже це підкреслював.

Думаю, що ви зі мною згодні, що багатство та ресурси українського села та гостинність українського сільського населення, це може...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу 30 секунд, завершуйте, будь ласка.

ВАСИЛЬЄВ В.П. Це може бути родзинкою нового агро-туристичного і туристичного продукту України.

Слава українському селу та сільському населенню, гостинності сільського населення. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до виступу Олену Кузему, директора Департаменту гуманітарної політики Кам'янець-Подільської міської ради. Підготуватися Назару Яворському.

17:23:12

КУЗЕМА О.Л.

Доброго дня, шановні учасники слухань. Про Кам'янець-Подільський сьогодні, завдячуючи нашим попереднім виступаючим, ви вже чули і мені набагато легше зараз говорити про унікальність нашого міста.

Насправді воно таке, два національних заповідники на його території, дуже унікальний природний культурний ландшафт, розвинена туристична інфраструктура, імідж міста фестивального розвиненого подієвого туризму. Наше місто вже зараз щорічно відвідує понад 300 тисяч туристів, це при тому, що невелике 100-тисячне місто. І здавалось би маємо потужний ресурс – 177 пам'яток національного значення історії та архітектури, третє місце серед міст України, після Києва і Львова.

Це, звичайно, потужний ресурс для розвитку історично-пізнавального туризму, але разом з тим велика проблема для органу місцевого самоврядування, адже ці пам'ятки треба реставрувати, треба зберігати. І, на жаль, близько 10-ти років самотужки місцева влада намагається цю проблему вирішувати, хоча є понад 10 пам'яток національного значення, які знаходяться майже в аварійному стані і потрібно сотні мільйонів гривень для того, щоб їх реставрувати.

Ще одним потужним ресурсом для нашого міста є мінеральні води. Місцева влада самотужки розробила ось цей весь пакет документації для того, щоб оголосити наше місто курортполісом. Подала цей пакет документів ще тоді в існуюче Державне агентство з питань туризму і курортів. Не розглянули, зависло питання і можливості розвивати бальнеологічний курорт призупинилося. Місто звичайно не може розвиватися самостійно. Ми об'єднуємося з іншими містами Західної України, створили Подільсько-Буковинський кластер, створили міжнародний туристичний продукт "Шлях Гедиміновичів". Але ж знову ж таки логістика між містами. Уявімо собі, що наше місто як і до цього часу має сполучення пряме тільки з Києвом, отримало б сполучення зі Львовом на заході і, наприклад, з Одесою на півдні. Повірте це був би квантовий стрибок для

нашого міста і для його розвитку. Поки що наше місто розвиває туризм самотужки. Ми використовуємо внутрішні ресурси, ми маємо чудовий досвід державного приватного партнерства. В нашому місті дійсно дуже багато є досвіду для цього.

Що ми пропонуємо. В першу чергу звичайно повинна виділяти держава кошти на збереження пам'яток національного значення.

Наступне. Потрібно переглянути мапи залізничного сполучення зорієнтувавши її на підтримку міст туристичних спрямувань. І, звичайно, ліквідувати оцю бюрократизацію в створенні оголошені курортних зон для тих дестинацій, які мають для цього всі необхідні можливості.

Дякую за увагу. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякую вам.

Запрошую до виступу Назара Яворського, начальника відділу туризму Тернопільської обласної державної адміністрації.

Підготуватися Тетяні Тимошенко.

17:26:34

ЯВОРСЬКИЙ Н.І.

Доброго дня шановні колеги! Зважаючи на реальний стан в сфері туризму основна увага держави має бути зосереджена на створенні системних та комплексних передумов для розвитку туристичної індустрії як одного з пріоритетних напрямків для економічного зростання країни та наповнення бюджетів всіх рівнів.

Тернопілля, як одне з найпопулярніших територій України, на самперед всесвітньо відомим пам'яткам сакрального, замкового туризму, розвитку рекреаційних територій в районі Дністровського каньйону, малими історичними містами, робить реальні кроки для створення повноцінних туристичних дестинацій. Тернопільська обласна державна адміністрація докладає максимум зусиль для активізації розвитку пріоритетних для України в'їзного та внутрішнього туризму шляхом об'єднання зусиль органів державної влади, представників туристичного бізнесу та інститутів громадянського суспільства для популяризації нашого краю і просування бренд-меседжу "Тернопілля *(назва англійською мовою)*".

Це енергетичний зв'язок влади, науки, бізнесу та громадськості в районних та місцевих туристичних дестинаціях Тернопілля, спрямований на інфраструктурний розвиток, маркетинг та промоцію. Районні туристичні

дестинації є основними зонами концентрації туристичних потоків в Тернопільській області. Типізація дестинації є основою для розробки ефективної системи управління ними. Однак, лише завдяки зусиллям на регіональному рівні забезпечити повноцінне становлення туристичної індустрії неможливо.

А тому вважаємо за доцільне Кабінету Міністрів України вжити додаткових заходів для створення привабливого інвестиційного клімату в туристичній галузі. В цьому зв'язку необхідно забезпечити впровадження механізмів економічного стимулювання розвитку туризму та рекреації. Зокрема створення вільних туристичних зон з наданням додаткових пільг потенційним інвесторам та пільгових довготермінових кредитів органам місцевого самоврядування для інвестиційної розбудови об'єктів туристичної та курортної інфраструктури.

Надважливим є сприяти залученню в туристичну галузь довготермінових низьковідсоткових кредитів з міжнародних джерел, а також коштів міжнародної технічної допомоги. Виділення державою грантових коштів для співфінансування інноваційних та ефективних проєктів, направлених на підвищення конкурентоздатності регіонального туристичного продукту.

Туристична громадськість зійшлась до одностайної думки, що українське туристичне законодавство морально застаріло. Необхідно закріпити на державному рівні пріоритетну роль внутрішнього та в'їзного туризму з подальшою диверсифікацією туристичного продукту.

Враховуючи вектор зовнішньої політики, доцільно використовувати туризм як майданчик для апробації європейських стандартів і принципів роботи. Для операторів внутрішнього туризму надзвичайно важливим є розробити механізм економічного зацікавлення суб'єктів туристичної діяльності з метою розробки пропозицій для розвитку соціального туризму в Україні. Розглянути можливість запровадження додаткових преференцій для туристичних підприємств, що займаються обслуговуванням соціальних категорій туристів.

Адже розвиток внутрішнього туризму міг би сприяти вихованню в суспільстві любові до нашої Батьківщини і бути інструментом об'єднання регіонів навіть в умовах сьогоденної кризи та військового протистояння. Впевнений, що сьогоденні парламентські слухання стануть вирішальним кроком у виробленні спільного бачення турбізнесу, уряду, науки...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, завершуйте, будь ласка. 30 секунд.

ЯВОРСЬКИЙ Н.І. ... та органів місцевого самоврядування.

В принципі щиро дякую за увагу і, справді, сподіваюся, що ці парламентські слухання дадуть хороший результат. Дякую. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до виступу Тетяну Тимошенко, голову ради Всеукраїнської федерації роботодавців у сфері туризму України. Підготуватися Валентину Панченку.

17:30:12

ТИМОШЕНКО Т.О.

Доброго дня, шановні друзі! Я щиро вдячна за надане слово. Я представляю платформу громадянського суспільства Україна-ЄС. Це офіційний двосторонній орган Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Він діє з урядовим і парламентським органом асоціації, основним завданням платформи є моніторинг та оцінка якості виконання угоди.

Положеннями статті 399 угоди чітко передбачено зобов'язання сторін співпрацювати у галузі туризму з метою зміцнення розвитку конкурентоспроможності туристичної галузі як генератора економічного зростання і стимулювання економіки, зайнятості та валютних надходжень. При чому в статті 400-й наголошується на важливості збереження культурної спадщини.

Перше, що вражає, коли, дійсно, спілкуєшся з інституціями в Європейському Союзі, це дух партнерства між владними структурами, неурядовими організаціями та представниками реального сектору економіки. В Європі широко використовуються такі інструменти, як саморегулювання, соціальний діалог та державне приватне партнерство.

Прописна істина для розвитку туризму – це інфраструктури. В умовах децентралізації, за наявності обмеженості бюджетних коштів державне приватне партнерство залишається чи не єдиним інструментом реалізації інфраструктурних проектів.

Яка користь від застосування державного приватного партнерства? Перше, це значна економія публічних фінансів – до 80 відсотків. Залучення додаткових інвестиційних коштів, на кожен інвестований долар в туризмі. На виході маємо 7 доларів інвестування в інших галузях.

Третє. Відновлення та модернізація інфраструктури.

Четверте. Нова якість надання туристичних послуг. І як наслідок – створення нових робочих місць, збільшення податкових надходжень та гармонійний розвиток регіонів.

Більшість об'єктів туристичної інфраструктури у світі: дороги, аеропорти, готелі, курорти побудовано, реконструйовано, відновлено саме використовуючи таку модель співпраці. Залучення приватного капіталу для реставрації культурно-історичних об'єктів і доведення їх до... як об'єктів показу може стати істотним чинником розвитку в'їзного та внутрішнього туризму.

Отже, щодо механізму державного приватного партнерства. Від органів влади бізнес очікує, про це казав пан Саакашвілі, надання ділянки на пільгових умовах або безкоштовно; забезпечення підведення необхідних комунікацій; податкові стимули, що найменше до моменту повернення інвестованих коштів, а також гарантії дотримання домовленостей за умови зміни влади.

Які конкретно рекомендації, щоб така модель запрацювала в Україні? Закон про державне приватне партнерство діє, тут більше питань до гілки виконавчої влади. Потрібно чітко зрозуміти, що у нас є і з чим нам доведеться працювати. Тобто провести повномасштабну інвентаризацію об'єктів туристичної інфраструктури, провести аудит цих об'єктів і створити базу інвестиційних проектів, провести аудит існуючих угод. Таких угод, я скажу, дві на сьогодні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. 30 секунд. Будь ласка, завершуйте.

ТИМОШЕНКО Т.О. ... угод у сфері туризму дві, і вони, щиро кажучи, не залишають ніякого оптимізму їх виконання.

І четверте. Це, звісно, налагодити діалог із потенційними інвесторами. Відкритий та дієвий діалог бізнесу і влади – це найкоротший шлях євроінтеграції. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спасибі вам.

Запрошую до виступу Валентина Панченка, магістранта географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Підготуватися Людмилі Мещерських.

ПАНЧЕНКО В.В.

Доброго дня всім присутні. Шановні присутні, дякую вам за те, що ви зібралися сьогодні, адже для вас важливим є вирішення проблеми розвитку туризму в майбутньому в Україні.

Я хотів би наголосити дещо на іншому аспекті ніж економічному розвитку. Неконтрольований і нераціональний розвиток туризму може призвести до такого погіршення стану довкілля, що туризм в результаті стане певною загрозою для навколишнього середовища. Ще в 1997 році Європейський Союз до якого ми так плануємо долучитися і це є нашою метою, Європейський Союз визнав необхідним врахування всіх економічних видів діяльності - враховувати сталий розвиток.

Загалом в Україні є така практика як рекреаційне планування територій, воно показало свої плюси в минулому столітті. Адже сучасні курорти, які відомі всім, вони не були побудовані, не були сплановані саме якимись бізнес структурами – це були спроектовані цілеспрямовані дії, які обґрунтовувалися науковими доказами. Загалом, саме рекреаційне проектування має в собі всі ознаки сталого розвитку, адже воно може врахувати всі загрози, які постають перед туризмом в плані зашкодження його довкілля. Рекреаційне планування територій – це не один, а комплекс інструментів. Це цілий інструментарій, який активно використовується в світі для економічного розвитку різних регіонів.

В плані України – це може бути дуже великим плюсом в розвитку слабозвинених регіонів, а також сільських регіонів. Тим паче, в Україні цей інструмент мав свій успіх в минулому столітті і зараз ми, виходить, відмовляємось від власного досвіду, ми шукаємо якийсь іноземний досвід, його аналізуємо. Загалом же ж нам потрібно всього-на-всього повернутися дещо назад, взяти краще з того, що зробили наші науковці. І повірте, наша наукова база в Україні має можливості для активного і раціонального планування територій в галузі туризму.

Так, це звучить складно, дійсно. Але чи все вдається так легко? Якщо ми хочемо кращого розвитку туризму, то рекреаційне планування – це саме той інструмент економічного розвитку різних регіонів, в тому числі і сільських. Тобто, ми маємо ставити складні цілі перед собою заради того, щоб рухатися вперед для їх реалізації. Дякую. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Запрошую до виступу пані Людмилу Мещерських, завідувача Відділом заступника директора науково-технічного центру сертифікації продукції, послуг та систем якості Київського національного торговельно-економічного університету, підготуватися Павлу Бабенку.

17:37:27

МЕЩЕРСЬКИХ Л.А.

Добрий день, шановні всі, кому не байдуже до туризму. Я повертаюся до складової туристичного продукту глобально, а конкретно це готельна послуга. Готельна послуга – це одна із основних послуг у комплексному туристичному продукті. Чим вона цікава? Готельну послугу ми не можемо заздалегідь покоштувати і потім вирішити придбавати її чи ні. Тому у міжнародній практиці існують системи категоризації готелів, які поділяються на установлені законодавством, добровільні або обов'язкові та комерційні. У першому випадку державні органи або національні ради з туризму відповідають за застосування та інспектування зазначених систем, а в другому комерційні організації, туристичні фірми, транспортні агентства створюють свою власну незалежну приватну систему класифікації або категоризації. Як вже сьогодні прозвучало, у нас по даним Держкомстату працює 4,5 тисячі колективних закладів розміщення. Разом з тим, у 2001 році по тим же даним Держкомстату у нас було 11 тисяч 600 закладів розміщення колективних. Тобто можна сказати, що майже 70 відсотків закладів працюють у тіні. І з цих закладів тільки 5 відсотків, які сьогодні задекларували, мають на сьогодні категорію.

Для чого створюються системи категоризації готелів? В першу чергу, для інформування споживачів. Це найбільш зручний та звичний спосіб порівняння цін та послуг в рамках готельних стандартів у будь-якій країні світу та ЄС. Відсутність зірок на українських готелях свідчить про слабкість та неорганізованість системи управління у сфері туризму і негативно впливає на туристичний імідж держави. Тому на мій погляд потужна система реєстрації, класифікації та категоризації готелів та інших засобів розміщення конче потрібна Україні.

Хочу зазначити, що у Європі майже 97 відсотків країн мають офіційну систему класифікації і 62 відсотки мають обов'язкову систему класифікації. Для створення повноцінної гармонізованої системи класифікації такої необхідної індустрії гостинності, яка б задовольнила права споживачів була створена система європейська "*(назва англійською мовою)*", в яку входить 16 країн світу.

Хочу сказати, що відповідно до європейських принципів система категоризації – це рейтингова система повинна бути прозора, доступна для розуміння, гнучка і забезпечувати контроль за її виконанням. І безпечна система повинна передбачати тісну співпрацю державних органів з професійним сектором індустрії гостинності. Маю ще багато чого сказати, але пропоную подивитися мультфільм. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте подивимося мультфільм. Нам готові його поставити?

(Демонстрація мультиплікаційного фільму)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. *(Оплески)*

Запрошую до виступу Павла Бабенка, координатора ініціативної групи з реформування туристичної галузі і реанімаційного пакету реформ. Підготуватися Оксані Продан.

17:42:37

БАБЕНКО П.В.

Доброго дня, шановні колеги, друзі! Сьогодні я хочу розповісти пару слів про той проект туристичного регіону "Краснокутчина", що на Харківщині над яким ми працюємо з своєю командою. Тобто думаю, що мало хто... думаю мало відомий цей регіон для вас буде, але він є унікальним в тому плані, що він поєднує велику кількість історико-культурних об'єктів та значні природні ресурси. На кшталт Національний парк Слобожанщини, національний природний парк "Співочі тераси" з фантастичною акустикою, парк "Наталіївка Харитоненка", також Пархомівський художній музей з картинами Пікасо, Малевича, Репіна, які ще називають сільським лувром, наприклад. Але головна проблема всіх цих об'єктів в тому, що комплексно ними ніхто не займається. Тобто все тримається лише там на певних ентузіастах. І саме тому ми... моя команда взялася за активний розвиток цього регіону, ми повірили в цей регіон, як казав Михайл Саакашвілі, да, що ми повірили в його потенціал і ми почали його розвивати. Але проблема є те, що просто влада, місцева влада на місцях вона просто сидить, чекає певно позитивних, наших позитивних успіхів і тільки після цього вони почнуть щось нам допомагати. Але ми не складаємо рук, ми працюємо активно хоч період ще роботи дуже маленький був. Але ми вже змогли там залучити декілька... почали реалізацію декількох інвестиційних проектів, створимо інформаційну систему сайтів для кожного об'єкту в районі, в регіоні з представництвом соціальних мереж та Вікіпедії, що в комплексі зробить туристичний портал регіону. А також почали розробку туристичного бренду. Але, звичайно, робота-то в нас ведеться активно, але виникають певні проблеми до всього цього.

І тому наші рекомендації від нашого проекту будуть такі саме: якщо в частині управління туристичною галуззю в загальному, державному, то ми просимо або рекомендуємо Кабінету Міністрів пришвидшити процес

створення національної туристичної організації для подальших кроків розвитку галузі; в частині пошуку механізмів фінансування галузі – це все ж таки для Верховної Ради – прийняти законопроект 2503а (щодо цільового призначення туристичного збору), а також створити законодавче підґрунтя для створення регіональних туристичних фондів, які будуть акумулювати ці кошти цільові та реалізовувати програми розвитку регіонів; в частині залучення, системи залучення інвестицій ми рекомендуємо створити певну базу туристичних інвестиційних пропозицій, яка би потім використовувалася для просування як на зовнішніх, так і на внутрішніх ринках, а також створити законодавче підґрунтя для місцевих громад в частині надання певних пільг для інвесторів, для інвестиційних проектів. І також в частині розвитку дестинацій...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, 30 секунд, завершуйте, будь ласка.

БАБЕНКО П.В. ... розвитку дестинацій ми рекомендуємо Кабінету Міністрів спросити процес передачі пам'яток історико-культурної спадщини громадам для того, щоб використовувати повний інструмент там залучення державно-приватного партнерства та різних інструментів розвитку за рахунок громади.

Дякую за увагу. Раді співпраці. Успіхів всім! *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я запрошую до виступу Оксану Продан, народного депутата України, і це буде останній виступ. Після того ми будемо підводити підсумки нашої роботи. Прошу, пані Оксано.

17:46:26

ПРОДАН О.П.

Доброго дня, колеги! Я хочу вам подякувати за те, що ви займаєтесь внутрішнім туризмом і за те, що ви забезпечуєте найкращі і найлегші насправді для державні інвестиції в країну.

Але крім того, що ви забезпечуєте інвестиції, крім того, що ви створюєте робочі місця, ви робите те, чого не робить сьогодні, на жаль, держава: ви зберігаєте історію, ви розвиваєте культуру і ви розвиваєте економіку України. Я вам за це дуже дякую.

І окремо хочу разом з вами подякувати Артуру Палатному за те, що його комітет сьогодні організував, насправді, слухання парламентські, в першу чергу, на користь малого і середнього бізнесу. *(Оплески)* Тому що туризм, ви всі - це, в першу чергу, малий і середній бізнес. І дякую вам за те, що ви, не зважаючи на те, що у нас пільги для готелів то вводять, то відмінюють, то обіцяють, то вже дають, а потім заднім числом забирають, ви все одно продовжуєте здійснювати те, що вмієте, любите, знаєте. І хоча сьогодні частина виступаючих говорила про те, що 14 років не було слухань і держава забула про туризм, я впевнена, що кожен з вас про туризм пам'ятали кожен день, тому що це частина вашого життя, тому що по-іншому ви не можете.

На жаль, я сьогодні от прийшла послухати, але половину часу, я вже про це говорила організаторам, половину часу я слухала своїх колег або представників міністерств і відомств. Насправді, хотілося послухати більше вас, часу було мало і не всі змогли виступати. Хочу зараз вас попросити, ви маєте можливість кожен надати пропозиції в комітет до Артура Палатного до резолюції парламентських слухань. Це буде в галузі туризму таке завдання Верховній Раді, що Верховна Рада має робити сама і що Верховна Рада буде рекомендувати Кабінету Міністрів зробити. Так я вас прошу зробіть, будь ласка, свої пропозиції конкретні, не взагалі що погано і що було би добре, а в який закон яку норму де треба вставити, в яку постанову які треба внести зміни. Коли ви напишете конкретику, тоді від цього точно можна очікувати результату.

Ви сьогодні дуже здорово виступали, особливо дехто, хто зміг прорекламувати свої власні фірми під брендом чи фільму, чи презентації, чи ще щось – молодці, на те він і бізнес, щоб бути таким ініціативним. *(Оплески)* Я вам хочу подякувати ще раз, по-перше, за те, що ви робите те, що ви робите, за те, що ви сьогодні робите більше, ніж держава в галузі туризму, в першу чергу, внутрішнього туризму. І хочу сказати, з вами поділитися, дивіться, хто відпрацював тут три години, ви відсиджувати три години. Тому ми ходимо періодично, спілкуємося і працюємо. Дивіться, півзали немає, та сама ситуація, коли як засідає Верховна Рада. Тому ще раз дякую тим, хто зараз до самого останньої години, хвилини відпрацював разом з нами тему туризму.

І, знову ж таки, я сподіваюся, що ці слухання – це буде початок...

ГОЛОВУЮЧИЙ. 30 секунд, будь ласка.

ПРОДАН О.П. ... ці слухання стануть початком розвитку внутрішнього туризму в Україні. Дякую вам ще раз. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

І я запрошую до заключного виступу голову комітету пана Артура Палатного. Включіть, будь ласка, з ложі мікрофон.

17:50:10

ПАЛАТНИЙ А.Л.

Шановні колеги, шановні присутні, я дуже вам вдячний за таку дискусію. Дуже було багато конструктивних пропозицій стосовно сфери розвитку фізи... перепрошую, туристичної сфери. У нас на минулому тижні було слухання на тему фізичної культури і спорту, тому я помилився.

Ви знаєте, дуже слушну пропозицію тільки що з трибуни висказала мій колега – депутат Оксана Продан. Я дуже чекаю пропозицій стосовно до тих законопроектів, які наш комітет зможе сьогодні прийняти, для того щоб цю сферу поліпшити, для того щоб не були тільки популістичні висловлювання, популістичні виступи і речі, які виконавча влада не зможе сьогодні втілити в життя. Але я вам обіцяю, що наш комітет – це тільки початок, і 15 років не було таких слухань, - і ми бачимо, що сфера туризму сьогодні її... ну, просто її нема, давайте говорити своїм язиком, своєю мовою.

Я дуже вдячний сьогодні Анні Романовій, секретарю нашого комітету, і голові підкомітету профільного за організацію цих слухань. І я впевнений, що наш комітет сьогодні все зробить можливе, щоб сфера туризму змогла не тільки розвиватися і ми її бачили як клієнти цієї сфери, тому що я впевнений, що українці повинні відпочивати не тільки за кордоном, а й бачити нашу рідну Україну.

Багато... у нас країна велика і багато людей не бачили інші регіони, і вони не бачили ті куточки нашої країни, які настільки дивовижні... Ми на минулому тижні, до речі, проводили комітетські слухання і бачили, мери міст різних приїжджали до нас, і ми бачили такі дивовижні куточки, що, ви знаєте, я не хочу нікого обіжати, я маю на увазі наших іноземних партнерів, але ж у нас є така дивовижна природа, такі куточки і саме головне – наша історія.

Я впевнений, що ми зробимо все можливе, щоб сфера, туристична сфера була, сьогодні працювала не тільки на папері, а вона працювала в житті, ми все зробимо для того, щоб втілити її. Я впевнений, що надходження в бюджет і нові робочі місця, а саме головне, популяризація нашої держави, держави в світі, ми цього варті.

Дякую вам усім. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я зараз на завершення також хотіла би подякувати, подякувати передовсім комітету за організацію цих чудових слухань, бо я як, оскільки за посадою часто веду парламентські слухання, я можу вам сказати, що це були дуже успішна дискусія. Я також хочу подати свої рекомендації, які надійшли, власне, від одного з учасників парламентських слухань, який не виступав, але, як на мене, дав нам дуже влучне зауваження і пропозицію стосовно термінології, ми послуговуємося далі термінологією, яка є фактично русизмом, "туристичний" є русизмом, на відміну від слова "туриський", який є питомо українським терміном і я думаю, що це також правильно переходити до питомо української термінології. Я бачу, тут підтримують колеги і я рада, я думаю, що треба це змінювати і вносити в законодавство.

А ще я хотіла на завершення сказати кілька слів, послухавши всі ваші виступи. І ми почули про різні абсолютно прояви і сфери туризму – туризм медичний, туризм культурний, туризм спортивний, ми почули про те, наскільки є сильні зв'язки туризму із економікою, екологією, з усіма іншими сферами, тобто туризм є всюди. І мені здається, що найважливіше, що, я для себе почула від вас, це те, що в принципі туризм є певною філософією, але філософією бачення своєї країни, свого міста, свого регіону чи села. І насправді до розвитку туризму, до розвитку цієї філософії має долучитися кожний на тому місті, де він працює. Я можу вам сказати, до тих, хто захоплюється ідеєю створення окремого центрального органу виконавчої влади чи міністерства, не треба мати ілюзій, не органи вирішують, а люди вирішують. У нас є міністерство інформаційної політики, але чи додало нам це інформаційної політики. Тому, власне, треба орієнтуватися на філософію з гори до низу. І я думаю, що цю філософію треба формувати тут на рівні законодавства, у виконавчій владі на рівні цих регуляторних актів, але найважливіше на місцях на рівні міста. І як ми вже навіть побачили, ця філософія також має рости і на рівні окремого власника, власника туристичної компанії, власника готелю, власника будь-якого маленького бізнесу, який продукує оці прекрасні туристичні послуги.

Я дякую нам всім за роботу. Бажаю нам подальшої плідної співпраці і результатів. Дякую.